TRIBHUVAN UNIVERSITY

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCE

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCE
DEAN'S Office
Kirtipur

DANCE

CURRICULUM FOR FOURTH YEAR BACHELOR LEVEL PROGRAM IN DANCE

2076

DANCE SUBJECT COMMITTEE
TRIBHUVAN UNIVERSITY, KATHMANDU
NEPAL

नृत्य कला
परिचय - पाठयक्रम

१) स्नातक तह नृत्य बिषयको पाठयक्रम शैक्षिक सत्र २०७६/०७७ देखि चार बर्षको हुने छ । स्नातक प्रथम बर्ष, द्वितिय बर्ष, तृतीय बर्ष, र चौथो बर्षमा १०० पूर्णाङ्कको आधारमा अध्ययन तथा अध्यापन हुनेछ ।

२) चारबर्षे स्नातक तहमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुले पाठयक्रम अनुसार नेपाली लोक नाय, नेपाली शास्त्रीय नृत्य (चर्या) तथा भारतीय शास्त्रीय नृत्य बिषयहरु लिएर अध्ययन गर्न सक्नेछन् ।

३) (क) चारबर्षे स्नातकतहमा भारतीय नृत्य अन्तर्गत भरतनाट्यम् नृत्य शैली र कथक नृत्य शैली पर्दछ विद्यार्थीहरुले आफ्नो इच्छाअनुसार यी दुई मध्य एक नृत्य कला बिषय मात्र लिएर अध्ययन गर्न सक्नेछ ।

(ख)स्नातकतह प्रथम बर्ष देखि चौथो बर्षसम्म नेपाली लोक नृत्य र नेपाली शास्त्रीय नृत्य (चर्या) अनिवार्य छन् ।

४) हरेक पत्रको सैद्धान्तिक पक्षलाई 'अ' र प्रयोगात्मक पक्षलाई 'आ' अक्षरबाट संकेत गरिएको हुनेछन् ।

५) बिषयको आधारमा नेपाली लोक नृत्यलाई 'क', नेपाली शास्त्रीय नृत्यलाई (चर्या) 'ख', भारतीय शास्त्रीय नृत्य लाई 'ग', समूहमा विभाजन गरिएको छ । भने कथक नृत्यलाई 'घ' समूहमा विभाजन गरिएको छ ।

६) नृत्य बिषयको कोड नं. अनुसार सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक दुवै पक्षमा उर्तिण हुनुपर्ने छ ।

७) (क) स्नातक तहको प्रथम देखि चौथो तहसम्म आन्तरीक तथा बाह्य परीक्षा हुनेछ । आन्तरीक मूल्याङ्कनमा ३० नं. हुनेछ ।

(ख) अन्तिम परीक्षाको ७० नं. मा बाह्य सैद्धान्तिक परीक्षा ३० नं. र प्रयोगात्मक परीक्षा ४० नं. को पूर्णाङ्क हुनेछ । जसको पूर्णाङ्क १०० नं. ३० + ७० (३० +४०) हुनेछ ।

(ग) Mid Term Examinetion (आन्तरीक परीक्षा) नृत्य बिषयको सैद्धान्तिक १० नं. पूर्णाङ्कमा लिखित परीक्षा हुनेछ । बाकी २० नं. मा क्षेत्रगत कार्य, समूहकार्य, मिनी प्रोजेक्ट,, र कक्षा प्रस्तुती मध्ये कुनै दुई बिषयहरुमा २० नं. मूल्याङ्कन हुनेछ । २०+१०=३०

(घ) स्नातक तहको प्रथम देखि चौथो सम्मका प्रत्येक तहको कोड नं. मा १०० नं. पूर्णाङ्कको मूल्याङ्कनमा विधी अन्तर्गत बाह्य परीक्षा केन्द्रद्वारा लिईने बार्षिक परीक्षाको सैद्धान्तिक तर्फको लिखित परीक्षाको पूर्णाङ्क अंक नं.३० रहने छ भने उर्तिणाङ्क १२ अंक रहने छ ।

(ङ) स्नातकतहको प्रथम देखि चौथो बर्ष सम्मको प्रत्येक तहको कोड नं. १०० नं. पूर्णाङ्कको मूल्याकन विधि अन्तर्गत नृत्य प्रयोगात्मक ब्रार्षिक परीक्षाको ४० नं. पूर्णाङ्क कार्यम गरीएको छ जसमा उर्तिर्णाङ्क १६ नं. रहेको छ ।

(च) ४० नं. प्रयोगात्मक पूर्णाङ्क अन्तर्गत बाह्य तथा आन्तरीक परीक्षकको अंक मूल्याकन विधि रहने छ । जसमा बाह्य परीक्षक तर्फबाट २० पूर्णाङ्कमा ८ नं. उर्तिर्णाङ्क रहने छ भने आन्तरीक परीक्षकको तर्फबाट २० नं. पूर्णाङ्कमा ८ नं. उर्तिणाङ्क हुनेछ ।

(छ) विद्यार्थीहरुले बाह्य परीक्षक र आन्तरीक परीक्षकको अंकको जोडबाट हुने ४० पूर्णाङ्कमा १६ नं. अंक उर्तिर्णाङ्क ल्याउनु पर्ने छ ।

८) स्नातक तह नृत्य बिषयको प्रतेक कोड नं.को प्रयोगात्मक तथा सैद्धान्तिक परीक्षाको पूर्णाङ्क (३० + ७०) १०० नं. मा ४० नं. उर्तिर्णाङ्क हुने छ ।

९) <u>बिषयगत खाका :-</u>

१) प्रथम बर्षका नृत्य मेजर बिषय २०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (१) र (२))
२) द्वितिय बर्षका नृत्य मेजर बिषय २०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (३) र (४))
३) (क) तृतिय बर्षको नृत्य मेजर बिषय १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (५))
४) (ख) तृतिय बर्षको अतिरिक्त मेजर बिषय १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (इलेक्टिव पत्र)
५) (क) चौथो बर्षको नृत्य मेजर बिषय १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (६))
(ख) चौथो बर्षको शोध बिधी मेजर बिषय १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (७))

नृत्य बिषयको प्रथम देखि चौथो बर्षसम्मको बिषयगत खाकाको विवरण :-

प्रथम बर्ष २०० पूर्णाङ्क	द्वितिय बर्ष २०० पूर्णाङ्क	तृतीय बर्ष १०० पूर्णाङ्क	चौथो बर्ष २०० पूर्णाङ्क
नृत्य बिषय मेजर (क (१) र (२)) नृत्य बिषय मेजर (ख (१) र (२))	नृत्य बिषय मेजर (क (३) र (४)) नृत्य बिषय मेजर (ख (३) र (४))	नृत्य बिषय मेजर (क (५) नृत्य बिषय मेजर (ख (५)) अतिरिक्त मेजर इलेक्टिव १०० पूर्णाङ्क	नृत्य बिषय मेजर (क (६) र (७)) नृत्य बिषय मेजर (ख (६) र (७)) नृत्य बिषय मेजर ७ (क) र (ख)) शोध विधी र एकेडेमिक राईटिङ्ग ।

१०) (क) स्नातक तह नृत्य बिषयको तृतिय बर्षको अतिरिक्त मेजर इलेक्टिव पत्र १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ भने सम्बन्धीत नृत्य बिषय लिएर अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरु बाहेकका भिन्नै बिषय लिएर अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुका लागि मात्र यो पत्र लागु हुनेछ वा अध्ययन गर्नु पर्ने छ ।

(ख) चौथो बर्षको कोड नं. ४२७ अथवा क र ख (७) शोध बिधीको र एकेडेमिक राईटिङ्गको पूर्णाङ्ग १०० नं. हुनेछ भने सम्बन्धीत नृत्य बिषय लिने विद्यार्थीहरुले मात्र अध्ययन गर्न पाउने छन् ।

(ग) स्नातक तह तृतिय बर्षको ४२५ क वा ख (५) पत्र १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । सम्बन्धीत नृत्य-बिषयका विद्यार्थीहरुले मात्र अध्ययन गर्न पाउने छन् ।

११) बार्षिक परीक्षामा सैद्धान्तिक पक्षको प्रश्नपत्र १ घण्टा ३० मिनेटको समय हुनेछ भने प्रयोगात्मक तर्फ केन्द्रबाट तोकिएको समय अनुसार कायम रहने छ ।

१२) स्नातकतह नृत्य बिषयको प्रत्येक कोडको पत्रमा १५० कक्षा भार छुट्याइएको छ जसमा ४५ पाठयघण्टा सैद्धान्तिक र १०५ पाठयघण्टा प्रयोगात्मक पक्षमा छुट्याइएको छ ।

१३) प्रत्येक कोड नं. हरुको शिर्षक पाठ्यक्रम अनुरुप रहेको छ । सोही कोड नं. र शिर्षक अनुसार परीक्षा संचालन हुनेछ ।

१४) माथि उल्लेखित स्नातक तहका सम्पूर्ण कोड नं. हरुमा समावेश रहेको नृत्यहरुसंग सम्बन्धित ताल सम्बन्धी ज्ञान लिनुपर्ने छ । साथै प्रत्येक समूहका नाचहरुको सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक परीक्षामा ताल सम्बन्धी परीक्षा हुनेछ ।

१५) प्रत्येक कोड नं. सैद्धान्तिक पक्ष अन्तर्गत राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा नृत्य, गीत र बाध्ययन्त्रमा ख्याती प्राप्त गुरुहरुको जीवनीबारेमा अध्ययन गर्नुपर्नेछ ।

१६) चारबर्षे स्नातक तह नृत्य बिषय अन्तर्गत प्रत्येक कोड नं. अनुसार शैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक परीक्षा द्धारा मूल्याङ्कन विधि प्रकृया हुने भएकोले बिषयगत रुपमा विद्यार्थीहरुले कक्षामा अनिवार्य रुपमा उपस्थिति हुनुपर्नेछ।

१७) चारवर्षे स्नातक तह नृत्य विषय अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुलाई क्षेत्रगतकार्य (शैक्षिक भ्रमण) र मिनि प्रोजेक्ट अध्ययनका लागि समयानुकुल अनुसार व्यवस्था भएमा उक्त कार्यक्रममा सामेल गराउन सकिन्ने छ ।

१८) नृत्य विषयका विद्यार्थीहरुलाई क्षेत्रगत कार्यमा (शैक्षिक भ्रमण) र मिनी प्रोजेक्टमा सम्मिलीत भए अनुसार प्रत्येक विद्यार्थीहरुले जोड विन्दु (+Point) पाउनेछन् ।

उदेश्य (Object)

१) स्नातक तह नृत्य विषयमा अध्यायन गर्ने विद्यार्थीहरुले नेपाली लोक नृत्य, नेपाली शास्त्रीय नृत्य (चर्या) र भारतीय शास्त्रीय नृत्य (भरतनाट्यम् वा कथक) एवं सो नृत्य संग सम्बन्धित ताल तथा पाठयक्रमहरुको बारेमा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक ज्ञान लिन सक्ने छन् ।

२) स्नातकतह नृत्य बिषयका विद्यार्थीहरुले राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरका नृत्य बिषय तथा बिषयसंग सम्बन्धित ताल, तालबाधन यन्त्र तथा गीतमा योगदान पुऱ्याउने गुरु तथा गुरुवर्गहरुको जीवनी बारे ज्ञान हासिल गर्न सक्ने छन् ।

३) स्नातक तह अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुले नेपालको हिमाली, पहाडी, उपत्यका तथा तराई प्रदेशहरुको प्रचलित नृत्यहरुको ज्ञान हासिल गर्न सक्ने छन् ।

४) आफ्नो पाठ्यांश अन्तर्गत विषय बस्तुमा रही बिद्यर्थीहरुले नयाँपनको नृत्य प्रस्तुत गर्न सक्ने छन् ।

५) विद्यार्थीहरुले नृत्य बिषय साथसाथै नृत्यसँग सम्बन्धित गीत, ताल, तथा भेषभुषाहरुको बारेमा सैद्धानितक तथा प्रयोगात्मक ज्ञान हासिल गर्न सक्ने छन् ।

६) स्नातक तहको नृत्य बिषयको अध्ययनबाट नृत्यकला सम्वन्धि बिधामा उच्च शिक्षा हासिल गर्नका लागि सहजता प्राप्त हुनेछ ।

७) नृत्यकला सम्बन्धि सांस्कृतिक कार्यक्रमहरुमा निर्णायकको भूमिका निभाउन सक्ने क्षमतामा अभिवृद्धि हुनुका साथै प्राथमिक तह, माध्यमिक तह, तथा उच्च माध्यमिक तह सम्मका विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरुमा सहकार्य गर्न सक्ने क्षमता अभिवृद्धि हुनेछ ।

८) नृत्यकला सम्बन्धि ज्ञान जस्तो नृत्य सृजना गर्न सक्ने, निर्देशकको भूमिका निभाउन सक्ने साथसाथै अन्य क्षेत्रगतकार्य, समूहकार्य, निजी प्रोजेक्ट, र कक्षा प्रस्तुती आदि कार्यमा सक्षम हुन सक्नेछन् ।

९) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा नृत्यकला सम्बन्धि बिधा प्रस्तुतीकरण गरेर आफ्नो प्रगतिको साथै नृत्य बिषयमा र देशकै सांस्कृतिक प्रतिष्ठामा उल्लेखनीय भूमिका निभाउन सक्नेछन् ।

प्राज्ञिक परिषद्को कार्यालय
कीर्तिपुर

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
ललितकला अध्ययन संस्थान
डीनको कार्यालय
त्रि. वि.

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
नृत्यकला केन्द्रीय विभाग

१०) देशमा रहेका जातजातिहरुको रहन सहन, सांस्कृतिक गतिविधिहरुको बारेमा ज्ञान हासिल गर्न सक्नेछन् ।

११) नृत्यकला सम्बन्धि बिषयमा, उच्च शिक्षा हासिल गरी नृत्य बिषयलाई अझ बढी परिस्कृत र परिमार्जित गर्न सक्ने तुल्याई यस बिषयलाई गुणस्तर तथा स्तरीय - शैक्षिक कार्यक्रम बनाउन योगदान गर्न सक्ने क्षमतावान बन्न सक्नेछन् ।

१२) स्नातक तह नृत्य बिषयका विद्यार्थीहरुले शोध विधी (Research Mothods) समबन्धी आधारभूत शिक्षाको ज्ञान प्राप्त गर्न सक्ने छन् ।

१३) स्नातक तह नृत्य बिषय लिएर अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुले नृत्य बिषयका साथसाथै यस बिषयसँग सम्बन्धीत तालवाध्य, ताल, भेषभुषा र संगीत सम्वन्धी एकेडेमिक राईटिङ्गको बारे ज्ञान हासिल गर्न सक्नेछन् ।

१४) नृत्य मेजर बिषय लिएर अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुको साथसाथै अतिरिक्त मेजर विषय Elective Paper लिएर अध्ययन गर्ने अन्य बिषयका विद्यार्थीहरुले पनि नृत्य सम्बन्धी ज्ञान प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।

प्राज्ञिक परिषद्को कार्यालय
कीर्तिपुर

विभागीय प्रमुख,

नृत्य विषय
मूल्याङ्कन ढाँचा :-

स्नातक तह **आन्तरीक मूल्याङ्कन** **बाह्य मूल्याङ्कन** **प्रयोगात्मक परीक्षा** **जम्मा प्राप्तहरु**

क्र.सं.	विषय को.नं.	पूर्णाङ्क सै.	प्र.	उतिर्णाङ्क सै.	प्र.	पूर्णाङ्क सैद्धान्तिक	उतिर्णाङ्क प्रयोगात्मक	बाह्य परीक्षक पूर्णाङ्क	उतिर्णाङ्क	आन्तरीक परीक्षक पूर्णाङ्क	उतिर्णाङ्क	पूर्णाङ्क प्रयोगात्मक	उतिर्णाङ्क प्रयोगात्मक
१. प्रथम	नृत्य ४२१	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
२.प्रथम	नृत्य ४२२	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
३.द्वितिय	नृत्य ४२३	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
४.द्वितिय	नृत्य ४२४	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
५.तृतीय	नृत्य ४२५	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
६.Elective	नृत्य ४९०	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
७.चौथो	नृत्य ४२६	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
८.चौथो	नृत्य ४२७	१०	२०=३०	४	८=१२	४०	२०	१०	४	१०	४	१००	४०
												जम्मा = ८००	३२०

७) स्नातक तह नृत्य विषयको सैद्धानितक तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको मूल्याङ्कन विधिअनुसार प्रत्येक विषयको कोड नं. अनुसार पूर्णाङ्क १०० नं. र उतिर्णाङ्क ४० नं. हुने छ ।

शैक्षिक परिषद्को कार्यालय

Major

८) Elective Paper १०० पूर्णाङ्कको हुने छ। आन्तरीक परीक्षा प्रयोगात्मक २० र सैद्धान्तिक १० अंक गरी जम्मा ३० अंकको हुने छ भने सैद्धान्तिक बाह्य परीक्षक ३० नं. को हुने छ र बाँकी ४० अंकको नृत्य प्रयोगात्मक बाह्य परीक्षक हुने छ। जसमा २० नं. आन्तरीक परीक्षक र २० नं. बाह्य परीक्षक गरी अंक बिभाजन गरीएको छ।

बिषय बिबरण

९) स्नातक तह नृत्यको पाठ्यक्रम जम्मा चारबर्ष हुने छ :-

• स्नातक तह प्रथम बर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२१
• स्नातक तह प्रथम बर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२२
• स्नातक तह द्धितिय बर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२३
• स्नातक तह द्धितिय बर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२४
• स्नातक तह तृतीय बर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२५
• स्नातक तह इलेक्टिभ चौथा बर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४१०
• स्नातक तह चौथो बर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२६
• स्नातक तह चौथो बर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२७
जम्मा	८००		३२०	

कक्षाभार तालिका

स्नातक तह नृत्य बिषयको आन्तरीक प्रयोगात्मक सैद्धान्तिक कक्षाको पूर्णाङ्क ३० नं. हुनेछ । यसको कक्षाभार (पाठ्यघण्टा) ४५ हुनेछ। केन्द्रद्धारा लिने सैद्धान्तिक परीक्षाको कक्षा भार (पाठ्यघण्टा) ४५ हुनेछ । यसको पूर्णाङ्क ३० नं. हुनेछ। केन्द्रबाट संचालित नृत्य प्रयोगात्मक परीक्षाको कक्षाभार ६० छुट्याइएको छ यसको पूर्णाङ्क ४० नं. रहेको छ ।

मूल्याकङ्न विधि जसमा सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक पूर्णाङ्क ३०+३०+४०=१००

जम्मा कक्षाभार (पाठ्यक्रम) ४५+४५+६०= १५०

१) एकाईविभाजन

क.सं.	बिषय	आनतरीक परीक्षा		बाह्य परीक्षक				जम्मा	जम्मा
		सै. कक्षा	कक्षा भार	सै. कक्षा	कक्षा भार	प्रयोगात्मक	कक्षा भार	सै. प.	क.भार
१	नेपाली लोक नाच	६	९	६	९	८	१२	२०	३०
२	नेपाली शास्त्रीय नाच (चर्या)	६	९	६	९	८	१२	२०	३०
३	भारतीय शास्त्रीय नृत्य भरतनाट्यम अथवा कथक	६	९	६	९	८	१२	२०	३०
४	ताल (नृत्यसँग सम्बन्धीत)	६	९	६	९	८	१२	२०	३०
५	शोध बिधी एकेडेमि राईटिङ्ग	६	९	१०	१५	४	६	२०	३०
जम्मा		३०	४५	५०	७५	२०	३०	१००	१५०

प्राज्ञिक परिषद्को कार्यालय

नृत्य विभागीय प्रमुख,
नृत्य विभाग

२) आन्तरीक परीक्षा पूर्णाङ्क ३० उतिर्णाङ्क १२

		सैद्धान्तिक उत्तर पुस्तिका मूल्याङ्कन		समुह कार्य		कक्षा प्रस्तुती		जम्मा	
क. स.	कोड नं.	पूर्णाङ्क.१०	उतिर्णाङ्क.४	पूर्णाङ्क.१०	उतिर्णाङ्क.४	पूर्णाङ्क.१०	उतिर्णाङ्क.४	पूर्णाङ्क.३०	उतिर्णाङ्क.१२
१	कोड नं. ४२१	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
२	कोड नं. ४२२	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
३	कोड नं. ४२३	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
४	कोड नं. ४२४	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
५	कोड नं. ४२५	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
६	कोड नं.४१०	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
७	कोड नं. ४२६	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
८	कोड नं. ४२७	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२

३) सैद्धान्तिक बाह्य मूल्याङ्कन :-

कोड नं.	उत्तर पुस्तिका मूल्याङ्कन	
४२१	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२२	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२३	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२४	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२५	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४१०	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२६	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२७	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२

४) नृत्य बिषय अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुको आन्तरीक मूल्याङ्कन ३० नं. पूर्णाङ्कको आधारमा हुनेछ। जसमा १५ न. पू. नृत्य प्रयोगात्मक बाह्य परीक्षक बाट प्राप्त २० नं. पू. माँ जोडिन्छ. १५ + २० = ३५ हुन्छ भने १५ नं. पू. नृत्य प्रयोगात्मक आन्तरीक परीक्षक बाट प्राप्त २० नं. पू. मा जोडिन्छ १५ + २० = ३५ हुन्छ। यसरी जम्मा ३५ + ३५ = ७० नं. पूर्णाङ्क हुन्छ।

५) चारबर्षे स्नातक तहको नृत्य विषय अन्तर्गत प्रत्येक कोड को १०० नं. पूर्णाङ्क हुने छ। ३० नं. पूर्णाङ्कमा १२ नं. उतिर्णाङ्क र ७० नं. पूर्णाङ्कमा २८ नं. उतिर्णाङ्कको अन्तिम मूल्याङ्कन विधी हुनेछ।

५) प्रयोगात्मक मूल्याङ्कनको एकाई विभाजन बाह्य परीक्षक पूर्णाङ्क २०, उतिर्णाङ्क ८

		नेपाली लोक नृत्य	नेपाली शास्त्रीय	भारतीय शास्त्रीय भरतनाट्यम्	कथक	ताल	जम्मा
क्र.स.	कोड नं.	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क -२	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क - २	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क - २	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क - २	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क -२	पूर्णाङ्क -२० उतिर्णाङ्क ८
१	कोडनं. ४२१	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
२	कोडनं. ४२२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
३	कोडनं. ४२३	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
४	कोडनं. ४२४	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
५	कोडनं. ४२५	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
६	कोडनं. ४१०	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
७	कोडनं. ४२६	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
८	कोडनं. ४२७	शोध विधी पू. ५, उ.२	शोध विधी पू. ५, उ.२				पू. १०,उ.४

६) प्रयोगात्मक मूल्याङ्कन एकाई विभाजन आन्तरीक परीक्षक पूर्णाङ्क २०, उतिर्णाङ्क ८

		नेपाली लोक नृत्य	नेपाली शास्त्रीय	भारतीय शास्त्रीय नृत्य भरतनाट्यम्	कथक	ताल	जम्मा
क्र.स.	कोड नं.	पू. - ५ उ. - २	पू. - ५ उ. - २	पू. - ५ उ. - २	पू. - ५ उ. - २	पू. - ५ उ. - २	पू. - २० उ. - ८
१	कोडनं. ४२१	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू.२०, उ. ८
२	कोडनं. ४२२	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू.२०, उ. ८
३	कोडनं. ४२३	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू.२०, उ. ८
४	कोडनं. ४२४	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू.२०, उ. ८
५	कोडनं. ४२५	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू.२०, उ. ८
६	कोडनं. ४१०	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू.२०, उ. ८
७	कोडनं. ४२६	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू.२०, उ. ८
८	कोडनं. ४२७	शोध विधी पू ५, उ. २	शोध विधी पू ५, उ. २				पू.१०, उ. ४

७) प्रत्येक कोड नं. ४२१, ४२२, ४२३, ४२४, ४२५, ४१० र ४२६ को सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक परीक्षाको जम्मा योग पूर्णाङ्क - १०० अंक

(क)

क. स.	बिषय	पूर्णाङ्क - ३०	उतिर्णाङ्क - १२
१	आन्तरीक परीक्षाबाट सैद्धान्तिक - प्रयोगात्मक	३०	१२
२	सैद्धान्तिक बाह्य परीक्षक प्रयोगात्मक	३०	१२
३	आनतरीक परीक्षकबाट	२०	८
४	बाह्य परीक्षक प्रयोगात्मक	२०	८
जम्मा		१००	४०

(ख) कोड नं. ४२७ शोध विधीको सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक पूर्णाङ्क १००

क्रम.सं.	विषय	पूर्णाङ्क	उतिर्णाङ्क
१	आन्तरीक परीक्षाबाट सैद्धान्तिक - प्रयोगात्मक	३०	१२
२	सैद्धान्तिक बाह्य परीक्षक प्रयोगात्मक	५०	२०
३	आनतरीक परीक्षकबाट	१०	४
४	बाह्य परीक्षक प्रयोगात्मक	१०	४
	जम्मा	१००	४०

अङ्क मूल्याङ्कन विधि:

१) स्नातक तह नृत्य बिषयका विद्यार्थीको आन्तरीक परीक्षा मूल्याङ्कनबाट प्राप्त मूल्याङ्कन प्राप्त अंक ३० लाई केन्द्रबाट लिइने नृत्य प्रयोगात्मक परीक्षाको प्राप्त ४० अंक मूल्याङ्कन प्राप्ताङ्कसँग समावेश गरी जम्मा प्राप्ताङ्कको मूल्याङ्कन विधि हुनेछ । यसरी आन्तरीक मूल्याङ्क प्राप्ताङ्क पूर्णाङ्क ३० मा उतिर्णाङ्क १२ र प्रयोगात्मक मूल्याङ्क प्राप्ताङ्क पूर्णाङ्क ४० मा उतिर्णाङ्क १६ हुनेछ । पूर्णाङ्क ३०+४०=७० अंक र उतिर्णाङ्क १२+१६=२८ अंक मूल्याङ्कन विधि हुनेछ ।

२) आन्तरीक मूल्याङ्कनको परीक्षा विधि अनतर्गत नृत्य विभागीय प्रमुखको रोहवरमा प्रत्येक कोड नं. अनुसारको मूल्याङ्कन परीक्षण सम्बन्धित विभागका शिक्षकहरुको मध्यबाट हुनेछ ।

३) आन्तरीक परीक्षाको कार्यक्रम केन्द्रबाट लिईने परीक्षा अगावै केन्द्रको निर्देशन बमोजिम सम्बन्धीत क्याम्पसको मातहत्‌मा रही विभागको रोहवरबाट संचालन हुनेछ ।

नृत्य विभागीय प्रमुख

422 B.A.1st

Batchlor Leval Fouth Year Program

Course title Effective from 2076

Paper	Code No.	Title	Full Mark		
			Theory	Practical	Total
I	421	Introduction of Nepali and Indian Dance System	30	70	100
I	422	History of Dance	30	70	100
II	423	Various System and Elements of Dance	30	70	100
II	424	Custumes and Evaluation of Dance	30	70	100
III	425	Dancing Art and Various Rases	30	70	100
III	410	Elective Paper in Dance	30	70	100
IV	426	Position of hand, eye and Nek moment Teaching	30	70	100
V	427	Presentation of Taals System in Various Dance	30	70	100

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
मानविकी सामाजिक शास्त्र संकाय
पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस,
नृत्य शिक्षण समिति,
नृत्य विभाग ।

यस पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस,नृत्य शिक्षण समिति नृत्य विभाग निम्न विभागीय प्रमुख, स्नातकोत्तर तह नृत्य कार्यक्रमका निर्देशक तथा विभागका सदस्यहरु द्वारा स्नातक तह नृत्य विषयको चार बर्षे पाठ्यक्रम निर्माणमा सक्रिय भूमिका निभाउनु भएको व्यहोरा अनुरोधका साथ जानकारी गराउँदछु ।

१) विभागीय प्रमुख	उद्धव कुमार थापा —
२) नृत्य स्नातकोत्तर तह कार्यक्रम निर्देशक	प्रकाश तुलाधर —
३) सदस्य	सुलोचना गोपाली
४) सदस्य	शान्ति बहादुर रायमाझी
५) सदस्य	अर्चना शाक्य
६) सदस्य	सुन्दर उदास तुलाधर
७) सदस्य	तारा मानन्धर
८) सदस्य	अनिता रन्जितकार

नृत्य शिक्षण समितिका सदस्यहरु निम्न अनुसार छन् :

१) विभागीय प्रमुख	उद्धव कुमार थापा
२) नृत्य स्नातकोत्तर तह कार्यक्रम निर्देशक	प्रकाश तुलाधर
३) सदस्य	सुलोचना गोपाली
४) सदस्य	शान्ति बहादुर रायमाझी
५) सदस्य	अर्चना शाक्य
६) सदस्य	सुन्दर उदास तुलाधर
७) सदस्य	तारा मानन्धर
८) सदस्य	अनिता रन्जितकार
९) सदस्य	नम्रता के.सी.
१०)सदस्य	सुजता बराल

I Paper

स्नातक तह - प्रथम पत्र ४२१

लोक नृत्य (क)

पूर्णाङ्क - १००

उतिर्णाङ्क - ४०

सैद्धान्तिक प्रयोगात्मक

- ३०+७० (३०+४०)=१००

पाठ्यघण्टा-४५+१०५(४५+६०)=१५०

सैद्धान्तिक - समुह अ

१) नृत्यको परिचय ।

२) लोकनृत्यको परिचय ।

३) बसन्त नाचको ताल, गीत र भेषभुषा सहितको परिचय ।

४) भ्याउरे नाचको ताल, गीत र भेषभुषा सहितको परिचय ।

५) सेब्रु नाचको ताल, गीत र भेषभुषा सहितको परिचय ।

६) संक्षिप्त जीवनी : शौभाग्यवती रंजितकार ।

७) बाद्यको परिचय तथा वर्गीकरण ।

८) चोतालको परिचय तथा लिपिबद्ध गर्ने ज्ञान ।

प्रयोगात्मक - समुह आ

१) आंगिक अभ्यास तथा पदसंचालन ।

२) बसन्त नाचको अभ्यासको साथै ताल गीत र भेषभुषा सहितको ज्ञान ।

३) भ्याउरे नाचको अभ्यासको साथै ताल गीत र भेषभुषा सहितको ज्ञान ।

४) सेब्रु नाचको अभ्यासको साथै ताल गीत र भेषभुषा सहितको ज्ञान ।

५) नेपाली बाजा मादलको प्रयोगात्मक साधारण ज्ञान ।

६) चोतालको तालीसहित बोल प्रदर्शन गर्ने क्षमता ।

I Paper

स्नातक तह - प्रथम पत्र ४२१

चर्या नृत्य (ख)

सैद्धान्तिक - समुह अ

१) नेपाली शास्त्रिय चर्या नृत्यको परिचय ।

२) षोडष लास्यको परिचय ।

३) मन्जुश्री चर्या नृत्यको ताल, राग र गीत तथा भेषभुषा सहितको परिचय ।

४) नेपाली शास्त्रिय नृत्य चर्यामा, प्रयोग गरिने वाद्ययन्त्रको परिचय ।

५) संक्षिप्त जीवनी :- सरिता श्रेष्ठ ।

६) जति तालको परिचय तथा लिपिबद्ध गर्ने ज्ञान ।

७) तिन्छु बाजाको सैद्धान्तिक ज्ञान ।

प्रयोगात्मक - समुह आ

१) अंग, हस्त तथा पदसन्चालनको अभ्यास ।

२) बिभिन्न आसनहरुको अभ्यास ।

३) षोडष लास्यको अभ्यास ।

४) मन्जुश्री चर्या नृत्यको ताल, र गीत सहितको अभ्यास ।

५) जति तालको प्रयोगात्मक ज्ञान ।

नृत्य विभागीय प्रमुख,
नृत्य विभाग।

I Paper

स्नातक तह - प्रथम पत्र ४२१

भरतनाट्यम् (ग)

सैद्धान्तिक - समुह अ

१) भरतनाट्यम् नृत्यको परिचय ।
२) अड्वुहरुको परिचय ।
३) असंयुक्त हस्तमुद्राहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान ।
४) कर्णाटक ताल पद्धतिको परिचय ।
५) ध्यान श्लोकको सैद्धान्तिक परिचय ।
६) शिरोभेदहरुको परिचय ।
७) संक्षिप्त जीवनी :- रुक्मणी देवी अरुण्डेल ।

प्रयोगात्मक - समुह आ

१) आंगिक अभ्यास (Excreise) ।
२) निम्न अड्वुहरुको तीन कालमा (Speed) अभ्यास ।
    क) तत् अड्वु   ख) नत् अड्वु   ग) परवल अड्वु
    घ) शरिकल अड्वु   ङ) कुदित्त मेत्त अड्वु   च) शिरवर अड्वु
    छ) तै तै ता अड्वु   ज) मण्डी अड्वु
    झ) तिरमानम् अड्वु - तधिगिणतोम् , तीरकिट तोम्
    ञ) ता हत भम तरी ता
३) श्लोक : ध्यान श्लोक ।
४) असंयुक्त हस्तमुद्राहरुको श्लोक सहित प्रयोगात्मक अभ्यास ।
५) शिरोभेदहरुको श्लोक सहित प्रयोगात्मक अभ्यास ।
६) सबै अड्वुहरुलाई तालीसहित बोल प्रदर्शन गर्ने क्षमता ।

प्राज्ञिक परिषद्को कार्यालय

नृत्य विभागीय प्रमुख

I Paper

स्नातक तह - प्रथम पत्र ४२१

कथक (घ)

सैद्धान्तिक - समुह अ

१) कथक नृत्यको परिचय ।

२) त्रितालको पूर्ण परिचय ।

३) असंयुक्त हस्त मुद्राहरुको परिचय ।

४) विष्णुदिगंब्बर र भातखण्डे ताल लिपि पद्धतिको परिचय ।

५) कथकका विभिन्न घरानाहरु मध्ये लखनऊ घरानाको परिचय ।

६) कथक नृत्यको विकासमा योगदान गर्ने गुरुको संक्षिप्त जीवनी :- बिरजु महाराजा ।

७) शिरोभेदहरुको परिचय ।

प्रयोगात्मक - समुह आ

१) त्रितालमा तत्कार र तिहाईको अभ्यास ।

२) हस्त सञ्चालन (कुनै ६ वटाको) अभ्यास ।

३) त्रितालमा थाहा, दुगुन र चौगुनको अभ्यास ।

४) असंयुक्त हस्त मुद्राहरुको प्रयोगात्मक अभ्यास ।

५) भातरवण्डे माललिपि पद्धतिमा पढन्तको अभ्यास (त्रिताल) ।

६) शिरोभेदहरुको प्रयोगात्मक अभ्यास ।

प्राविक परिषद्को कार्यालय
कीर्तिपुर

नृत्य विभागीय प्रमुख,
नृत्य विभाग।

पाठयपुस्तक (Text Books) सन्दर्भ पुस्ताहरु :-

नृत्यकला - साझा प्रकाशन, २०३७
मृगेन्द्रमान सिं प्रधान, श्री सुवि शाह, सत्तमुनी बज्राचार्य, श्रीमती बेटी देवी बज्राचार्य। (संयुक्त)

- नृत्य तथा नृत्यकार - प्रनाम, मृगेन्द्रमान सिं प्रधान २०४९

कथक नृत्य - सुनील कोठारी, Kathak Indian Classical Dance Art. Abhinar Publication 1989.

कथक नृत्य - डा. लक्ष्मी नारायण गर्ग, प्रकाशन, संगीत कार्यालय हाथरस २०४१०१ (उ. प्र.) छैठौं संस्करण जनवरी १९९४

- Under Standing of Bharatanatyam – Mrinalini Sarabhai Baroda University Lecturs The M.S. University of Baroda First Edition – Dec. 1965

- The Science of Bharatanatyam – Saroja Baidyanathan Published by Saroja Vaidyanathan C- 11/61, Baba Narg, First Edition – June 1984

- कथक नृत्य शिक्षा प्रथम भाग - डा. पुरु दाधीच श्रीमती सुधा सिं १९८१

- सन्दर्भ सामाग्री नृत्यको विकास क्रम - श्री भैरव बहादुर थापा

- च.चा मुना (चर्या) - सम्पादन - रत्नकाजी बज्राचार्य
प्रकाशक - बद्रिमान शाक्य
बद्रिमान शाक्य
प्रकाशन - २०५६ साल

- ताल पुष्पाञ्जली - प. होमनाथ उपाध्याय २०५८ हरि बोधनी एकादशी प्रथम संकरण, लेखक तथा प्रकाशन पं. होमनाथ उपाध्याय, काठमाडौं नेपाल।

- सनदर्भ सामाग्री पुस्तक नेपाली बाजाहरु - श्री राम शरण दर्नाल प्रथम संकरण २०१६, प्रकाशक - रत्नपुस्तक भण्डार, काठमाडौं।

- सन्दर्भ सामाग्री पुस्तक नेपाली बाजाहरु - नेपाल राजकीय प्रज्ञाप्रतिष्ठान, नेपाली बाजा प्रदर्शनी २०३४ संयोजक डा.चन्द्र प्रसाद गोर्खाली, श्री तुलसी दिवसा।

- सन्दर्भ पुस्तक

नृत्य विभागीय प्रमुख,
नृत्य विभाग।

- ऐश्वर्य साँस्कृतिक सिल्ड - २०४० साँस्कृतिक कार्यक्रम निर्देशिका -अन्तरक्षेत्रीय राष्ट्रिय साँस्कृतिक प्रतियोगिता सँञ्चालनार्थ - शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय, पाठ्यक्रम बिकास केन्द्र, सानो ठिमी ।
- अभिनय दर्पण - आचार्य नन्दिकेश्वर । (नेपाली अनुवादक मृगेन्द्रमान सिं प्रधान) २०५६ दोश्रो संस्करण), काठमाडौं : प्रधान नाट्य मण्डल ।
- शाक्य बज्रराज (२०५३) चर्या गीत उद्‌गम बिकास र बिस्तार - चर्या बिषयक गोष्ठी पत्र ललितपुर लोटस् रिसर्च सेन्टर ।
- बज्राचार्य, सप्तमुनि (२०२७) "गीत वाद्य तथा नृत्य" संगीत सरिता ।
- थापा रोचक (२०६३) लोक नाच काठमाडौं : म्युजिक नेपाल प्रा.लि.
- हाम्रो लोक संस्कृति - सत्यमोहन जोशी
- नेपाली लोक साहित्य विवेचना - धर्मराज थापा र देशपुरे सुवेदी ।
- मृदङ्ग तबला प्रभाकर - गिरिशचनद्र श्री वास्तव ।
- बन्धु चुडामणी (२०४६) अनुसन्धान तथा प्रतिवेदन लेखन काठमांडौ रत्न पुस्तक भण्डार ।
- शर्मा, माहनराज र खगेन्द्र प्रसाद लुईटेल (२०५२) शोध विधी ललितपुर साझा प्रकाशन ।
- त्रिपाठी, बासुदेव (२०६६) साहित्य सिद्धान्त शोध तथा सृजना विधी काठमांडौ पाठ्य सामाग्री प्रकाशन ।
- Durkheim, E.1951. Suicide New York Free Press .

I Paper

नातक तह - प्रथम पत्र ४२२

लोक नृत्य (क)

पूर्णाङ्क - १००

उतिर्णाङ्क - ४०

सैद्धान्तिक. प्रयोगात्मक.

- ३०+७० (३०+४०)=१००

पाठ्यघण्टा-४५+१०५(४५+६०)=१५०

सैद्धान्तिक - समुह अ

१) लोक नृत्यको उत्पत्ति र विकासक्रम ।

२) नेपालको भौगोलिक धरातलीय बनावट अनुसार नेपाली लोक नाचको स्वरुप तथा यसमा भौगोलिक वातावरणीय प्रभाव ।

३) ट्याम्कुली नाचको ताल, गीत र भेषभुषा सहितको परिचय ।

४) धिन्तामै नाचको ताल, गीत र भेषभुषा सहितको परिचय ।

५) तामाङ्सेलो नाचको ताल, गीत र भेषभुषा सहितको परिचय ।

७) डम्फू बाजाको सचित्र वर्णन

८) झ्याउरे तालालाई ताल सहित लिपिबद्ध गर्ने ज्ञान ।

९) संक्षिप्त जीवनी :- श्री मीना मिश्र ।

प्रयोगात्मक - समूह आ

१) ट्याम्कुली नाचको गीत, ताल, बोल सहित नाचको अभ्यास ।

२) धिन्तामै नाचको गीत, ताल र बोल सहित नाचको अभ्यास ।

३) तामाङ्सेलो नाचको गीत, ताल र बोल सहित नाचको अभ्यास ।

४) डम्फू बाजाको प्रयोगात्मक ज्ञान ।

५) झ्याउरे तालालाई ताली सहित बोल प्रदर्शन गर्ने क्षमता ।

६) झ्याउरे तालालाई ताली सहित बोल प्रदर्शन गर्ने क्षमता ।

परिषद्को कार्यालय

नृत्य विभागीय प्रमुख,
नृत्य विभाग।

I Paper

स्नातक तह - प्रथम पत्र ४२२

चर्या (ख)

सैद्धान्तिक - समूह अ

१) नेपाली शास्त्रीय नृत्य (चर्या) र नेपाली लोक नृत्य शैलीको तुलनात्मक परिचय ।

२) कुमारी नृत्यको ताल, राग र भेषभुषा सहितको परिचय ।

३) पंचबुद्ध नृत्यको ताल, राग र भेषभुषा सहितको परिचय ।

४) दापा खीं वाद्ययन्त्रको सचित्र परिचय ।

५) नेपाली मुद्राहरुको परिचयका साथै नेपाली एकहाते हस्तमुद्राहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान ।

६) निम्न लिखित विषयहरुको छोटो परिचय :

क) ख : ल्हयागु   ख) वज्र   ग) मण्डल   घ) प्रज्ञा   ङ) साधना

च) धुर्वा   छ) श्री

७) संक्षिप्त जीवनी : श्री सप्तमुनि वज्राचार्य ।

प्रयोगात्मक - समूह आ

१) कुमारी नृत्यको प्रयोगात्मक अभ्यास ।

२) पंचबुद्ध नृत्यको प्रयोगात्मक अभ्यास ।

३) दापा खीं वाध्यन्त्रको साधारण प्रयोगात्मक ज्ञान ।

४) नेपाली एकहाते हस्तमुद्राहरुको प्रयोगात्मक अभ्यास ।

नोट :- सबै प्रयोगात्मक बिषयवस्तुहरुलाई तालसहित कौशल प्रदर्शन गर्ने क्षमता ।

नृत्य विभागीय प्रमुख,
नृत्य विभाग।

I Paper

स्नातक तह - प्रथम पत्र ४२२

भरतनाट्यम (ग)

सैद्धान्तिक - समूह अ

१) भरतनाट्यम् नृत्यको उत्पत्ति र विकासक्रमको संक्षिप्त परिचय ।
२) निम्न विषयहरुको परिचय । क) अल्लारिपू (ख) गुरु बन्दना ।
३) संयुक्त हस्तमुद्राहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान ।
४) ग्रीवाभेदहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान ।
५) नवरसहरुको साधारण परिचय ।
६) संगीत सम्बन्धी स्वरहरुको साधारण ज्ञान ।
७) एकम्ताललाई पाँच जातिहरुमा लिपिबद्ध गर्ने ज्ञान ।
८) तिश्रम् अल्लारिपूको तालसहित सैद्धान्तिक ज्ञान ।
९) संक्षिप्त जीवनी : श्रीमती रत्ना श्रेष्ठ ।

प्रयोगात्मक समूह आ

१) विशिष्ट अड्वुहरुको तीन काल (Speed) मा अभ्यास ।
    क) कुत्त (kutta) अड्वु (तत्त तै ता हा)
    ख) ततमेत्तु अड्वु   ग) कर्तरी अड्वु
२) तिश्रम् अल्लारिपू नृत्यको अभ्यास ।
३) गुरु - बन्दना श्लोकम्को अभ्यास ।
४) संयुक्त हस्तमुद्राहरुको श्लोकसहित प्रयोगात्मक अभ्यास ।
५) ग्रीवाभेदहरुको श्लोकसहित प्रयोगात्मक अभ्यास ।
६) नवरसहरुको आधारभूत प्रयोगात्मक ।

नोट :- सबै प्रयोगात्मक विषयवस्तुहरुलाई तालबद्ध रुपमा बोल प्रदर्शन गर्ने क्षमता ।

नृत्य विभागीय प्रमुख,
नृत्य विभाग

I Paper

स्नातक तह - प्रथम पत्र ४२२

कथक (घ)

सैद्धान्तिक - समूह अ

१) कथक नृत्यको इतिहासको परिचय ।

२) कथक नृत्यको घरानाहरु मध्य जयपुर घरानाको परिचय ।

३) निम्न लिखित बिषयहरुको परिचय ।

नमस्कार तोडा, आमद साधारण तोडा, चक्करदार तोडा, कवित्त तोडा ।

४) कथक नृत्यको विकासमा योगदान दिनु भएको कथक नृत्य गुरुको संक्षिप्त जीवनी:- अच्छनमहाराज

५) संयुक्त हस्तमुद्राको परिचय ।

६) तबलाको संचित्र परिचय ।

७) दृष्टिभेदहरुको परिचय ।

प्रयोगात्मक - समूह आ

१) त्रितालमा (तिन ताल) थाह, दुगुन, चौगुन, पल्टा र तिहाईको अभ्यास ।

२) त्रितालमा नमस्कार तोडा, आमद, साधारण तोडा, चक्करदार तोडा, कवित्त तोडाको अभ्यास ।

३) त्रितालमा नमस्कार, आमद तोडा, चक्करदार र तोडा र कवित्त तोडाको पदन्तको अभ्यास ।

४) संयुक्त हस्त मुद्राको अभ्यास ।

५) दृष्टिभेदहरुको प्रयोगात्मक अभ्यास ।

प्राज्ञिक परिषद्को कार्यालय

नृत्य विभागीय प्रमुख,
नृत्य विभाग

पाठ्यपुस्तक (Text Books) सन्दर्भ पुस्ताहरु :-

नृत्यकला - साझा प्रकाशन , २०३७
मृगेन्द्रमान सिं प्रधान, श्री सुवि शाह, सत्तमुनी बज्राचार्य,
श्रीमती बेटी देवी बज्राचार्य । (संयुक्त)

- नृत्य तथा नृत्यकार - प्रनाम, मृगेन्द्रमान सिं प्रधान २०४९

कथक नृत्य - सुनील कोठारी, Kathak Indian Classical Dance
Art. Abhinar Publication 1989.

कथक नृत्य - डा. लक्ष्मी नारायण गर्ग, प्रकाशन, संगीत कार्यालय
हाथरस २०४१०१ (उ. प्र.) छैठौं संस्करण जनवरी १९९४

- Under Standing of Bharatanatyam –
Mrinalini Sarabhai Baroda University
Lecturs The M.S. University of Baroda
First Edition – Dec. 1965

- The Science of Bharatanatyam – Saroja Baidyanathan
Published by Saroja Vaidyanathan
C- 11/61, Baba Narg, First
Edition – June 1984

- कथक नृत्य शिक्षा प्रथम भाग - डा. पुरु दाधीच श्रीमती सुधा सिं १९८१

- सन्दर्भ सामाग्री नृत्यको विकास क्रम - श्री भैरव बहादुर थापा

- च.चा मुना (चर्या) - सम्पादन - रत्नकाजी बज्राचार्य
प्रकाशक - बद्रिमान शाक्य
बद्रिमान शाक्य
प्रकाशन - २०५६ साल

- ताल पुष्पाञ्जली - प. होमनाथ उपाध्याय २०५८ हरि बोधनी
एकादशी प्रथम संकरण, लेखक तथा प्रकाशन पं.
होमनाथ उपाध्याय, काठमाडौं नेपाल ।

- सनदर्भ सामाग्री पुस्तक
नेपाली बाजाहरु - श्री राम शरण दर्नाल प्रथम संकरण
२०१६, प्रकाशक - रत्नपुस्तक भण्डार, काठमाडौं ।

- सन्दर्भ सामाग्री पुस्तक
नेपाली बाजाहरु नेपाल राजकीय प्रज्ञाप्रतिष्ठान, नेपाली बाजा प्रदर्शनी
२०३४ संयोजक डा.चन्द्र प्रसाद गोर्खाली, श्री तुलसी
दिवसा ।

- सन्दर्भ पुस्तक -

- एश्वर्य सांस्कृतिक सिल्ड - २०४० सांस्कृतिक कार्यक्रम निर्देशिका -अन्तरक्षेत्रीय राष्ट्रिय सांस्कृतिक प्रतियोगिता सञ्चालनार्थ - शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय, पाठ्यक्रम विकास केन्द्र, सानो ठिमी ।
- अभिनय दर्पण - आचार्य नन्दिकेश्वर । (नेपाली अनुवादक मृगेन्द्रमान सिं प्रधान) २०५६ दोस्रो संस्करण), काठमाडौं : प्रधान नाट्य मण्डल ।
- शाक्य बज्रराज (२०५३) चर्या गीत उद्‌गम विकास र बिस्तार - चर्या बिषयक गोष्ठी पत्र ललितपुर लोटस् रिसर्च सेन्टर ।
- बज्राचार्य, सप्तमुनि (२०२७) "गीत बाद्य तथा नृत्य" संगीत सरिता ।
- थापा रोचक (२०६३) लोक नाच काठमाडौं : म्युजिक नेपाल प्रा.लि.
- हाम्रो लोक संस्कृति - सत्यमोहन जोशी
- नेपाली लोक साहित्य विवेचना - धर्मराज थापा र देशपुरे सुवेदी ।
- मृदङ्ग तबला प्रभाकर - गिरीशचनद्र श्री बास्तव ।
- बन्धु चुडामणी (२०४६) अनुसन्धान तथा प्रतिवेदन लेखन काठमाडौं रत्न पुस्तक भण्डार ।
- शर्मा, माहनराज र खगेन्द्र प्रसाद लुईटेल (२०५२) शोध विधी ललितपुर साझा प्रकाशन ।
- त्रिपाठी, बासुदेव (२०६६) साहित्य सिद्धान्त शोध तथा सृजना विधी काठमांडौ पाठ्य सामाग्री प्रकाशन ।
- Durkheim, E.1951. Suicide New York Free Press .

मा.सा.शा.संकाय
डीनको कार्यालय
दर्ता नं: ...
मिति: ...
दर्ता गर्नेको सही .....

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
मानविकी सामाजिक शास्त्र संकाय
पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस,
नृत्य शिक्षण समिति,
नृत्य विभाग ।

यस पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस,नृत्य शिक्षण समिति,नृत्य विभाग निम्न बिभागीय प्रमुख, स्नातकोत्तर तह नृत्य कार्यक्रमका निर्देशक तथा विभागका सदस्यहरु द्वारा स्नातक तह नृत्य बिषयको चार वर्षे पाठ्यक्रम निर्माणमा सक्रिय भूमिका निभाउनु भएको व्यहोरा अनुरोधका साथ जानकारी गराउँदछु ।

१) विभागीय प्रमुख	उद्धव कुमार थापा –
२) नृत्य स्नातकोत्तर तह कार्यक्रम निर्देशक	प्रकाश तुलाधर –
३) सदस्य	सुलोचना गोपाली
४) सदस्य	शान्ति बहादुर रायमाझी
५) सदस्य	अर्चना शाक्य
६) सदस्य	सुन्दर उदास तुलाधर
७) सदस्य	तारा मानन्धर
८) सदस्य	अनिता रन्जितकार

नृत्य शिक्षण समितिका सदस्यहरु निम्न अनुसार छन् :

१) विभागीय प्रमुख	उद्धव कुमार थापा
२) नृत्य स्नातकोत्तर तह कार्यक्रम निर्देशक	प्रकाश तुलाधर
३) सदस्य	सुलोचना गोपाली
४) सदस्य	शान्ति बहादुर रायमाझी
५) सदस्य	अर्चना शाक्य
६) सदस्य	सुन्दर उदास तुलाधर
७) सदस्य	तारा मानन्धर
८) सदस्य	अनिता रन्जितकार
९) सदस्य	नम्रता के.सी.
१०)सदस्य	सुजता बराल

Variouse System and Elements of Dance

पत्र - ४२३

कोड नं. Dance ४२३

पूर्णाङ्क : १०० (शैदान्तिक ३० + प्रयोगात्मक ७०)

उतिर्णाङ्क : ४०

पाठ्यक्रम : १५० (शैदान्तिक ४५ + प्रयोगात्मक (१०५)

शैदान्तिक समूह (क)

१) लोक नृत्य र शास्त्रीय नृत्य शैलीको तुलना

२) बैद्ध धर्ममा महायान र हिनयान

३) चर्या नृत्यको उत्पती र विकासक्रम

४) भरतनाट्यम् नृत्यको वाणीहरु अथवा कथक नृत्यको घरानाहरुको बारेमा

५) भेदहरुको बारे ज्ञान दृष्टि भेद, ग्रीवा भेद, शिरो भेद

६) निम्न लिखित पारिभाषिक शब्दहरुको ज्ञान

अट्टमी, कोर्वे, तिरमानम्, नट्टवाङगम, मसक, कटाक्ष, अदा परिमेलु, परण, तराना

७) संक्षिप्त जीवनी :-

नारायणी देवी प्रधान, श्री रत्नकाजी बज्राचार्य, श्री बाला सरस्वती, चिन्नैयाँ, पुन्नैयाँ, शिवानन्द, वडीवेलु, लच्छु महाराजा,

८) बाध्य तथा तालको साधारण ज्ञान

ढोलक, तालम, मंजरी

ख्याली ताल, माथ ताल, रुपक ताल, एक ताल

९) नेपाली लोक नृत्यको शैदान्तिक ज्ञान

मरुनी, ख्याली (नेवारी), झिझिया, सगिनी, सालैज्यू, भ्याउरे

१०) नेपाली चर्या नृत्यको शैदान्तिक ज्ञान

आर्यतारा, प्रज्ञापारमिता

११) भारतीय शास्त्रीय नृत्यको शैदान्तिक ज्ञान

अल्लारिपु, जतिश्वरम् अथव एकतालमा नमस्कार (सलामी)

तोडा, आमद, साधारण तोडा, चक्करदार तोडा र कवित्त तोडा

परिषद्को कार्यालय कीर्तिपुर

कोड नं. **Dance ४२३**

प्रयोगात्मक समूह (ख)

१) नेपाली लोक नृत्यको अभ्यास

मारुनी, ख्याली (नेवारी) झिझिया, संगीनी, सालैज्यू, झ्याउरे

२) नेपाली चर्या नृत्यको अभ्यास

आर्यातारा, प्रज्ञापारिता

३) भारतीय शास्त्रीय नृत्यहरुको अभ्यास

अल्लारिपु, जतिश्वरम, अथवा एकतालमा नमस्कार (सलामी) तोडा, आमद, साधारण तोडा, चक्करदार तोडा, कवित्त तोडा

४) तालहरुको विशेष अभ्यास

ख्याली ताल, माथताल, रुपकताल (पाँच जातिमा), एकताल

५) भेदहरुको प्रयोगात्मक ज्ञान

दृष्टि भेद, ग्रीवा भेद, शिरो भेद

Reference

प्रधान, मृगेन्द्र मान सिंह शाह श्री सुवी, वज्राचार्य सप्तमूनी, वज्रचार्य बेटी, (२०३७), नृत्यकला, साझा प्रकाशन

वज्राचार्य, बेटी (२०७०), नृत्य बोध भाग २ काठमाण्डौ, आयुष सिरिष

प्रधान, मृगेन्द्रमान सिंह (२०४९), नृत्य तथा नृत्यकार

कोठारी, सुनिल (1989), Kathak in Classical Dance Art, Abinav Publication.

उपाध्याक्षय, होमनाथ (२०६८) ताल पुष्पान्जली, काठमाण्डौ ।

Sarabhai Mrinalini, University lecture The M.S. (Dance 1965) under Standing of Bharatnatyam

आचार्य, नन्दिकेश्वर, प्रधान मृगेन्द्रमान सिंह नेपाली अनुवादक, अभिनय दर्पण काठमाण्डौ, प्रधान नाट्यमण्डल

सन्दर्भ सामाग्री

दर्नाल, राम सरण (२०१६), नेपाली बाजाह, रत्नपुस्तक भण्डार काठमाण्डौ ।

शाक्य, वज्राचार्य (२०५३) चर्या ।

Costumes and Evolution of Dance

पत्र - ४२४
कोड नं. Dance ४२४

पूर्णाङ्क : १०० (शैदान्तिक ३० + प्रयोगात्मक ७०)
उतिर्णाङ्क : ४०
पाठ्यक्रम : १५० (शैदान्तिक ४५ + प्रयोगात्मक १०५)

शैदान्तिक समूह (क)

१) नेपाली चाडपर्व जात्राहरुमा नृत्यको स्थान बारे ज्ञान
२) परम्परागत नृत्यको परिचय
३) नवरसको विस्तृत ज्ञान
४) भरतनाट्यम् अथवा कथक नृत्यमा प्रयोग गरिने भेषभुषा, अलंकार, श्रृगारहरुको ज्ञान
५) अभिनयको परिचय र यसमा भेदहरु
६) भारतीय शास्त्रीय नृत्यहरुको साधारण परिचय
भरतनाट्यम्, कथक, मणिपुरी, ओडीसी, कुचीपुडी, मोहीनी अट्टम, कथककली
७) नेपाली लोक नृत्यहरुको सैदान्तिक ज्ञान
चण्डी, मगरे झ्याउरे, नेवारी, होली, (तराई)
८) नेपाली चर्या नृत्यहरुको सैदान्तिक ज्ञान
बज्रयोगिनी, बसुन्धरा,
९) भारतीय शास्त्रीय नृत्यहरुको सैदान्तिक ज्ञान
पुष्पाञ्जली, बन्दना नृत्य, शद्धम्
अथवा
झपतालमा नमस्कार तोडा, चक्करदार तोडा, कवित्त तोडा, साधारण तोडा,
१०) जीवनी :
पं. आशाकाजी बज्राचार्य, राधेश्याम प्रधान, [illegible]लिनी साराबाई, श्रीमती सितारा देवी
११) बाध्य तथा तालहरुको साधारण ज्ञान
ढोल, पश्चिमा, मृदङ्ग, परावज
सोरठी ताल (लामी तथा छोटी), कहरवा ताल, ग्रह[illegible]ल, झम्पे र त्रिपुट ताल (पाँच जातिमा),
झपताल

Dance ४२४

प्रयोगात्मक समूह (ख)

१) नेपाली लोक नृत्यको अभ्यास

चण्डी, मगरे भ्याउरे, नेवारी, होली (तराई)

२) नेपाली चर्या नृत्यहरुको अभ्यास

बज्रयोगिनी, बसुन्धरा

३) भारतीय शास्त्रीय नृत्यहरुको अभ्यास

पुष्पाञ्जली, शब्दम्

अथवा

झपतालमा नमस्कार तोडा (सलामी) साधारण तोडा, चक्करदार तोडा, कवित्त तोडा

४) तालको विशेष अभ्यास

सेरठी (लामी ताल र छोटी ताल), कहरवा ताल, ग्रह ताल, झम्पे र त्रिपुट ताल (पाँच जातिमा), झपताल

५) वाध्यको साधारण प्रयोगात्मक अभ्यास

ढोल, तिंछु, मृदङ्ग, तवला

Reference

जोशी, सत्यमोहन, हाम्रो लोक साहित्य संस्कृति

प्रधान, मृगेन्द्र मान सिंह (२०४९) नृत्य तथा नृत्यकार

प्रधान, मृगेन्द्र मान सिंह, शाह सुवि, बज्राचार्य , सप्तमुनी, बज्राचार्य बेटी (२०३७) नृत्यकला, साझा प्रकाशन

बज्राचार्य, सप्तमुनी (२०२७) गीत वाध्य तथा नृत्य संगति सरीता

गोष्टी पत्र, चर्या विषय, गीत उद्गगम विकास र विस्तार, ललितपुर लोटस रिर्सच सेन्टर

Baidyanathan , Saroja, The Science of Bharatnatyam (June 1984)

Saroja Vaidyanathan (-11/61, Baba Marg)

आचार्य, नन्दिकेश्वर, प्रधान, मृगेन्द्रमान सिंह नेपाली अनुवादक (२०५६) अभिनय दपर्ण, प्रधान नाट्यमण्डल

श्रीवास्तय, गिरीचन्द्र, मदङ्ग, तबला प्रभाकर

सन्दर्भ समाग्री

थापा, धर्मराज, सुवेदी देउपुरे, नेपाली लोक साहित्य विवेचना

शाक्य बज्राचार्य (२०५३) चर्या

सास्कृतिक कार्याक्रम निर्देशिका , अन्तर क्षेत्रीय राष्ट्रिय सांस्कृतिक प्रतियोगीता (२०४०), शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय, पाठ्यक्रम विकास केन्द्र सानोठिमी

Third and Fouth Year

TRIBHUVAN UNIVERSITY

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCE

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCE
DEAN'S Office
Kirtipur

DANCE

CURRICULUM FOR FOURTH YEAR BACHELOR LEVEL
PROGRAM IN DANCE

2076

DANCE SUBJECT COMMITTEE
TRIBHUVAN UNIVERSITY, KATHMANDU
NEPAL

नृत्य कला
परिचय - पाठयक्रम

१) स्नातक तह नृत्य बिषयको पाठयक्रम शैक्षिक सत्र २०७६/०७७ देखि चार बर्षको हुने छ। स्नातक प्रथम बर्ष, द्बितिय बर्ष, तृतीय बर्ष, र चौथो बर्षमा १०० पूर्णाङ्कको आधारमा अध्ययन तथा अध्यापन हुनेछ।

२) चारबर्षे स्नातक तहमा अध्ययन गर्ने बिद्यार्थीहरुले पाठयक्रम अनुसार नेपाली लोक नाय, नेपाली शास्त्रीय नृत्य (चर्या) तथा भारतीय शास्त्रीय नृत्य बिषयहरु लिएर अध्ययन गर्न सक्नेछन्।

३) (क) चारबर्षे स्नातकतहमा भारतीय नृत्य अन्तर्गत भरतनाट्यम् नृत्य शैली र कथक नृत्य शैली पर्दछ बिद्यार्थीहरुले आफ्नो इच्छाअनुसार यी दुई मध्य एक नृत्य कला बिषय मात्र लिएर अध्ययन गर्न सक्नेछ।

(ख)स्नातकतह प्रथम बर्ष देखि चौथो बर्षसम्म नेपाली लोक नृत्य र नेपाली शास्त्रीय नृत्य (चर्या) अनिवार्य छन्।

४) हरेक पत्रको सैद्धान्तिक पक्षलाई 'अ' र प्रयोगात्मक पक्षलाई 'आ' अक्षरबाट संकेत गरिएको हुनेछन्।

५) बिषयको आधारमा नेपाली लोक नृत्यलाई 'क', नेपाली शास्त्रीय नृत्यलाई (चर्या) 'ख', भारतीय शास्त्रीय नृत्य लाई 'ग', समूहमा बिभाजन गरिएको छ। भने कथक नृत्यलाई 'घ' समूहमा बिभाजन गरिएको छ।

६) नृत्य बिषयको कोड नं. अनुसार सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक दुवै पक्षमा उर्तिण हुनुपर्ने छ।

७) (क) स्नातक तहको प्रथम देखि चौथो तहसम्म आन्तरीक तथा बाह्य परीक्षा हुनेछ। आन्तरीक मूल्याङ्कनमा ३० नं. हुनेछ।

(ख) अन्तिम परीक्षाको ७० नं. मा बाह्य सैद्धान्तिक परीक्षा ३० नं. र प्रयोगात्मक परीक्षा ४० नं. को पूर्णाङ्क हुनेछ। जसको पूर्णाङ्क १०० नं. ३० + ७० (३० +४०) हुनेछ।

(ग) Mid Term Examinetion (आन्तरीक परीक्षा) नृत्य बिषयको सैद्धान्तिक १० नं. पूर्णाङ्कमा लिखित परीक्षा हुनेछ। बाकी २० नं. मा क्षेत्रगत कार्य, समूहकार्य, मिनी प्रोजेक्ट,, र कक्षा प्रस्तुती मध्ये कुनै दुई बिषयहरुमा २० नं. मूल्याङ्कन हुनेछ। २०+१०=३०

(घ) स्नातक तहको प्रथम देखि चौथो सम्मका प्रत्येक तहको कोड नं. मा १०० नं. पूर्णाङ्कको मूल्याङ्कनमा विधी अन्तर्गत बाह्य परीक्षा केन्द्रद्धारा लिईने बार्षिक परीक्षाको सैद्धान्तिक तर्फको लिखित् परीक्षाको पूर्णाङ्क अंक नं.३० रहने छ भने उर्तिणाङ्क १२ अंक रहने छ।

प्राज्ञिक परिषद्को कार्यालय कीर्तिपुर

(ङ) स्नातकतहको प्रथम देखि चौथो बर्ष सम्मको प्रत्येक तहको कोड नं. १०० नं. पूर्णाङ्कको मूल्याकन विधि अन्तर्गत नृत्य प्रयोगात्मक बार्षिक परीक्षाको ४० नं. पूर्णाङ्क कार्यम गरीएको छ्र जसमा उर्तिर्णाङ्क १६ नं. रहेको छ ।

(च) ४० नं. प्रयोगात्मक पूर्णाङ्क अन्तर्गत बाह्य तथा आन्तरीक परीक्षकको अंक मूल्याकन विधि रहने छ । जसमा वाह्य परीक्षक तर्फबाट २० पूर्णाङ्कमा ८ नं. उर्तिर्णाङ्क रहने छ भने आन्तरीक परीक्षकको तर्फबाट २० नं. पूर्णाङ्कमा ८ नं. उर्तिणाङ्क हुनेछ ।

(छ) विद्यार्थीहरुले बाह्य परीक्षक र आन्तरीक परीक्षकको अंकको जोडबाट हुने ४० पूर्णाङ्कमा १६ नं. अंक उर्तिर्णाङ्क ल्याउनु पर्ने छ ।

८) स्नातक तह नृत्य बिषयको प्रतेक कोड नं.को प्रयोगात्मक तथा सैद्धान्तिक परीक्षाको पूर्णाङ्क (३० + ७०) १०० नं. मा ४० नं. उर्तिर्णाङ्क हुने छ ।

९) बिषयगत खाका :-

१) प्रथम बर्षका नृत्य मेजर बिषय २०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (१) र (२))
२) द्धितिय बर्षका नृत्य मेजर बिषय २०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (३) र (४))
३) (क) तृतिय बर्षको नृत्य मेजर बिषय १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (५))
४) (ख) तृतिय बर्षको अतिरिक्त मेजर बिषय १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (इलेक्टिव पत्र)
५) (क) चौथो बर्षको नृत्य मेजर बिषय १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (६))
(ख) चौथो बर्षको शोध विधी मेजर बिषय १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । (क वा ख (७))

नृत्य बिषयको प्रथम देखि चौथो बर्षसम्मको बिषयगत खाकाको बिवरण :-

प्रथम वर्ष २०० पूर्णाङ्क	द्धितिय वर्ष २०० पूर्णाङ्क	तृतीय वर्ष १०० पूर्णाङ्क	चौथो वर्ष २०० पूर्णाङ्क
नृत्य बिषय मेजर (क (१) र (२)) नृत्य बिषय मेजर (ख (१) र (२))	नृत्य बिषय मेजर (क (३) र (४)) नृत्य बिषय मेजर (ख (३) र (४))	नृत्य बिषय मेजर (क (५) नृत्य बिषय मेजर (ख (५)) अतिरिक्त मेजर इलेक्टिव १०० पूर्णाङ्क	नृत्य बिषय मेजर (क (६) र (७)) नृत्य बिषय मेजर (ख (६) र (७)) नृत्य बिषय मेजर ७ (क) र (ख)) शोध विधी र एकेडेमिक राईटिङ्ग ।

१०) (क) स्नातक तह नृत्य बिषयको तृतिय बर्षको अतिरिक्त मेजर इलेक्टिब पत्र १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ भने सम्बन्धीत नृत्य बिषय लिएर अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरु बाहेकका भिन्नै बिषय लिएर अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुका लागि मात्र यो पत्र लागु हुनेछ वा अध्ययन गर्नु पर्ने छ ।

(ख) चौथो बर्षको कोड नं. ४२७ अथवा क र ख (७) शोध बिधीको र एकेडेमिक राईटिङ्गको पूर्णाङ्क १०० नं. हुनेछ भने सम्बन्धीत नृत्य बिषय लिने विद्यार्थीहरुले मात्र अध्ययन गर्न पाउने छन् ।

(ग) स्नातक तह तृतिय बर्षको ४२५ क वा ख (५) पत्र १०० पूर्णाङ्कको हुनेछ । सम्बन्धीत नृत्य बिषयका विद्यार्थीहरुले मात्र अध्ययन गर्न पाउने छन् ।

११) बार्षिक परीक्षामा सैद्धान्तिक पक्षको प्रश्नपत्र १ घण्टा ३० मिनेटको समय हुनेछ भने प्रयोगात्मक तर्फ केन्द्रबाट तोकिएको समय अनुसार कायम रहने छ ।

१२) स्नातकतह नृत्य बिषयको प्रत्येक कोडको पत्रमा १५० कक्षा भार छुट्याइएको छ जसमा ४५ पाठयघण्टा सैद्धान्तिक र १०५ पाठयघण्टा प्रयोगात्मक पक्षमा छुट्याइएको छ ।

१३) प्रत्येक कोड नं. हरुको शिर्षक पाठ्यक्रम अनुरुप रहेको छ । सोही कोड नं. र शिर्षक अनुसार परीक्षा संचालन हुनेछ ।

१४) माथि उल्लेखित स्नातक तहका सम्पूर्ण कोड नं. हरुमा समावेश रहेको नृत्यहरुसंग सम्बन्धित ताल सम्वन्धी ज्ञान लिनुपर्ने छ । साथै प्रत्येक समूहका नाचहरुको सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक परीक्षामा ताल सम्वन्धी परीक्षा हुनेछ ।

१५) प्रत्येक कोड नं. सैद्धान्तिक पक्ष अन्तर्गत राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा नृत्य, गीत र बाध्ययन्त्रमा ख्याती प्राप्त गुरुहरुको जीवनीबारेमा अध्ययन गर्नुपर्नेछ ।

१६) चारबर्षे स्नातक तह नृत्य विषय अन्तर्गत प्रत्येक कोड नं. अनुसार शैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक परीक्षा द्वारा मूल्याङ्कन विधि प्रकृया हुने भएकोले बिषयगत रुपमा विद्यार्थीहरुले कक्षामा अनिवार्य रुपमा उपस्थिति हुनुपर्नेछ ।

१७) चारवर्षे स्नातक तह नृत्य बिषय अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुलाई क्षेत्रगतकार्य (शैक्षिक भ्रमण) र मिनि प्रोजेक्ट अध्ययनका लागि समयानुकुल अनुसार व्यवस्था भएमा उक्त कार्यक्रममा सामेल गराउन सकिन्ने छ ।

१८) नृत्य बिषयका विद्यार्थीहरुलाई क्षेत्रगत कार्यमा (शैक्षिक भ्रमण) र मिनी प्रोजेक्टमा सम्मिलीत भए अनुसार प्रत्येक विद्यार्थीहरुले जोड बिन्दु (+Point) पाउनेछन् ।

उदेश्य (Object)

१) स्नातक तह नृत्य विषयमा अध्यायन गर्ने विद्यार्थीहरुले नेपाली लोक नृत्य, नेपाली शास्त्रीय नृत्य (चर्या) र भारतीय शास्त्रीय नृत्य (भरतनाट्यम् वा कथक) एवं सो नृत्य सँग सम्बन्धित ताल तथा पाठयक्रमहरुको बारेमा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक ज्ञान लिन सक्ने छन् ।

२) स्नातकतह नृत्य बिषयका विद्यार्थीहरुले राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरका नृत्य बिषय तथा बिषयसंग सम्बन्धित ताल, तालबाधन यन्त्र तथा गीतमा योगदान पुऱ्याउने गुरु तथा गुरुवर्गहरुको जीवनी बारे ज्ञान हासिल गर्न सक्ने छन् ।

३) स्नातक तह अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुले नेपालको हिमाली, पहाडी, उपत्यका तथा तराई प्रदेशहरुको प्रचलित नृत्यहरुको ज्ञान हासिल गर्न सक्ने छन् ।

४) आफ्नो पाठ्यांश अन्तर्गत विषय बस्तुमा रही विद्यँर्थीहरुले नयाँपनको नृत्य प्रस्तुत गर्न सक्ने छन् ।

५) विद्यार्थीहरुले नृत्य विषय साथसाथै नृत्यसँग सम्बन्धित गीत, ताल, तथा भेषभुषाहरुको बारेमा सैद्धानितक तथा प्रयोगात्मक ज्ञान हासिल गर्न सक्ने छन् ।

६) स्नातक तहको नृत्य बिषयको अध्ययनबाट नृत्यकला सम्बन्धि विधामा उच्च शिक्षा हासिल गर्नका लागि सहजता प्राप्त हुनेछ ।

७) नृत्यकला सम्बन्धि सांस्कृतिक कार्यक्रमहरुमा निर्णायकको भूमिका निभाउन सक्ने क्षमतामा अभिवृद्धि हुनुका साथै प्राथमिक तह, माध्यमिक तह, तथा उच्च माध्यमिक तह सम्मका विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरुमा सहकार्य गर्न सक्ने क्षमता अभिबृद्धि हुनेछ ।

८) नृत्यकला सम्बन्धि ज्ञान जस्तो नृत्य सृजना गर्न सक्ने, निर्देशकको भूमिका निभाउन सक्ने साथसाथै अन्य क्षेत्रगतकार्य, समूहकार्य, निजी प्रोजेक्ट, र कक्षा प्रस्तुती आदि कार्यमा सक्षम हुन सक्नेछन् ।

९) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा नृत्यकला सम्वन्धि बिधा प्रस्तुतीकरण गरेर आफ्नो प्रगतिको साथै नृत्य बिषयमा र देशकै सांस्कृतिक प्रतिष्ठामा उल्लेखनीय भूमिका निभाउन सक्नेछन् ।

विभागीय प्रमुख
नृत्य वि भाग
पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस

१०) देशमा रहेका जातजातिहरुको रहन सहन, सांस्कृतिक गतिविधिहरुको बारेमा ज्ञान हासिल गर्न सक्नेछन् ।

११) नृत्यकला सम्बन्धि बिषयमा, उच्च शिक्षा हासिल गरी नृत्य बिषयलाई अझ बढी परिस्कृत र परिमार्जित गर्न सक्ने तुल्याई यस बिषयलाई गुणस्तर तथा स्तरीय - शैक्षिक कार्यक्रम बनाउन योगदान गर्न सक्ने क्षमतावान बन्न सक्नेछन् ।

१२) स्नातक तह नृत्य बिषयका विद्यार्थीहरुले शोध विधी (Research Mothods) समबन्धी आधारभूत शिक्षाको ज्ञान प्राप्त गर्न सक्ने छन् ।

१३) स्नातक तह नृत्य बिषय लिएर अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुले नृत्य बिषयका साथसाथै यस बिषयसँग सम्बन्धीत तालबाध्य, ताल, भेषभुषा र संगीत सम्बन्धी एकेडेमिक राईटिङ्को बारे ज्ञान हासिल गर्न सक्नेछन् ।

१४) नृत्य मेजर बिषय लिएर अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुको साथसाथै अतिरिक्त मेजर विषय Elective Paper लिएर अध्ययन गर्ने अन्य विषयका विद्यार्थीहरुले पनि नृत्य सम्बन्धी ज्ञान प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।

प्राज्ञिक परिषद्‌को कार्यालय
कीर्तिपुर

विभागीय प्रमुख,
नृत्य विभाग,
पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस

नृत्य बिषय
मूल्याङ्कन ढाँचा :-

स्नातक तह | आन्तरीक मूल्याङ्कन | बाह्य मूल्याङ्कन | प्रयोगात्मक परीक्षा | जम्मा प्राप्ताङ्क

क्र.सं.	विषय को.नं.	पूर्णाङ्क सै.	पूर्णाङ्क प्र.	उतिर्णाङ्क सै.	उतिर्णाङ्क प्र.	पूर्णाङ्क सैद्धान्तिक	उतिर्णाङ्क प्रयोगात्मक	बाह्य परीक्षक पूर्णाङ्क	बाह्य परीक्षक उतिर्णाङ्क	आन्तरीक परीक्षक पूर्णाङ्क	आन्तरीक परीक्षक उतिर्णाङ्क	पूर्णाङ्क प्रयोगात्मक	उतिर्णाङ्क प्रयोगात्मक
१. प्रथम	नृत्य ४२१	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
२.प्रथम	नृत्य ४२२	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
३.द्वितिय	नृत्य ४२३	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
४.द्वितिय	नृत्य ४२४	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
५.तृतीय	नृत्य ४२५	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
६.Elective	नृत्य ४१०	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
७.चौथो	नृत्य ४२६	१०	२०=३०	४	८=१२	३०	१२	२०	८	२०	८	१००	४०
८.चौथो	नृत्य ४२७	१०	२०=३०	४	८=१२	५०	२०	१०	४	१०	४	१००	४०
												जम्मा = ८००	३२०

७) स्नातक तह नृत्य बिषयको सैद्धानितक तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको मूल्याङ्कन विधिअनुसार प्रत्येक विषयको कोड नं. अनुसार पूर्णाङ्क १०० नं. र उतिर्णाङ्क ४० नं. हुने छ ।

विभागीय प्रमुख
नृत्य विभाग
पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस

Major

८) Elective Paper १०० पूर्णाङ्कको हुने छ । आन्तरीक परीक्षा प्रयोगात्मक २० र सैद्धान्तिक १० अंक गरी जम्मा ३० अंकको हुने छ भने सैद्धान्तिक बाह्य परीक्षक ३० नं. को हुने छ र बाँकी ४० अंकको नृत्य प्रयोगात्मक बाह्य परीक्षक हुने छ । जसमा २० नं. आन्तरीक परीक्षक र २० नं. बाह्य परीक्षक गरी अंक विभाजन गरीएको छ ।

बिषय बिबरण

९) स्नातक तह नृत्यको पाठ्यक्रम जम्मा चारवर्षे हुने छ :-

• स्नातक तह प्रथम वर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२१
• स्नातक तह प्रथम वर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२२
• स्नातक तह द्धितिय वर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२३
• स्नातक तह द्धितिय वर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२४
• स्नातक तह तृतीय वर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२५
• स्नातक तहं इलेक्टिभ चौथा वर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४१०
• स्नातक तह चौथो वर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२६
• स्नातक तह चौथो वर्ष पूर्णाङ्क	१००	उतिर्णाङ्क	४०	कोड नं. ४२७
जम्मा	८००		३२०	

२) आन्तरीक परीक्षा पूर्णाङ्क ३० उतिर्णाङ्क १२

		सैद्धान्तिक उत्तर पुस्तिका मूल्याङ्कन		समुह कार्य		कक्षा प्रस्तुती		जम्मा	
क. स.	कोड नं.	पूर्णाङ्क.१०	उतिर्णाङ्क.४	पूर्णाङ्क.१०	उतिर्णाङ्क.४	पूर्णाङ्क.१०	उतिर्णाङ्क.४	पूर्णाङ्क.३०	उतिर्णाङ्क.१२
१	कोड नं. ४२१	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
२	कोड नं. ४२२	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
३	कोड नं. ४२३	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
४	कोड नं. ४२४	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
५	कोड नं. ४२५	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
६	कोड नं.४१०	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
७	कोड नं. ४२६	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२
८	कोड नं. ४२७	१०	४	१०	४	१०	४	३०	१२

३) सैद्धान्तिक बाह्य मूल्याङ्कन :-

कोड नं.	उत्तर पुस्तिका मूल्याङ्कन	
४२१	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२२	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२३	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२४	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२५	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४१०	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२६	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२
४२७	पूर्णाङ्क ३०	उतिर्णाङ्क १२

४) नृत्य बिषय अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरुको आन्तरीक मूल्याङ्कन ३० नं. पूर्णाङ्कको आधारमा हुनेछ। जसमा १५ नं. पू. नृत्य प्रयोगात्मक बाह्य परीक्षक बाट प्राप्त २० नं. पू. मा जोडिन्छ १५ + २० = ३५ हुन्छ भने १५ नं. पू. नृत्य प्रयोगात्मक आन्तरीक परीक्षक बाट प्राप्त २० नं. पू. मा जोडिन्छ १५ + २० = ३५ हुन्छ। यसरी जम्मा ३५ + ३५ = ७० नं. पूर्णाङ्क हुन्छ।

५) चारबर्षे स्नातक तहको नृत्य विषय अन्तर्गत प्रत्येक कोड को १०० नं. पूर्णाङ्क हुने छ। ३० नं. पूर्णाङ्कमा १२ नं. उतिर्णाङ्क र ७० नं. पूर्णाङ्कमा २८ नं. उतिर्णाङ्कको अन्तिम मूल्याङ्कन बिधी हुनेछ।

५) प्रयोगात्मक मूल्याङ्कनको एकाई विभाजन बाह्य परीक्षक पूर्णाङ्क २०, उतिर्णाङ्क ८

		नेपाली लोक नृत्य	नेपाली शास्त्रीय	भारतीय शास्त्रीय भरतनाट्यम्	कथक	ताल	जम्मा
क्र.स.	कोड नं.	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क -२	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क - २	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क - २	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क - २	पूर्णाङ्क - ५ उतिर्णाङ्क -२	पूर्णाङ्क -२० उतिर्णाङ्क ८
१	कोडनं. ४२१	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
२	कोडनं. ४२२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
३	कोडनं. ४२३	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
४	कोडनं. ४२४	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
५	कोडनं. ४२५	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
६	कोडनं. ४१०	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
७	कोडनं. ४२६	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. ५, उ.२	पू. २०,उ.८
८	कोडनं. ४२७	शोध विधी पू. ५, उ.२	शोध विधी पू. ५, उ.२				पू. १०,उ.४

६) प्रयोगात्मक मूल्याङ्कन एकाई विभाजन आन्तरीक परीक्षक पूर्णाङ्क २०, उतिर्णाङ्क ८

		नेपाली लोक नृत्य	नेपाली शास्त्रीय	भारतीय शास्त्रीय नृत्य भरतनाट्यम्	कथक	ताल	जम्मा
क्र.स.	कोड नं.	पू. - ५ उ. - २	पू. - ५ उ. - २	पू. - ५ उ. - २	पू. - ५ उ. - २	पू. - ५ उ. - २	पू. - २० उ. - ८
१	कोडनं. ४२१	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू २०, उ. ८
२	कोडनं. ४२२	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू २०, उ. ८
३	कोडनं. ४२३	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू २०, उ. ८
४	कोडनं. ४२४	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू २०, उ. ८
५	कोडनं. ४२५	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू २०, उ. ८
६	कोडनं. ४१०	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू २०, उ. ८
७	कोडनं. ४२६	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू ५, उ. २	पू २०, उ. ८
८	कोडनं. ४२७	शोध विधी पू ५, उ. २	शोध विधी पू ५, उ. २				पू १०, उ. ४

७) प्रत्येक कोड नं. ४२१, ४२२, ४२३, ४२४, ४२५, ४१० र ४२६ को सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक परीक्षाको जम्मा योग पूर्णाङ्क - १०० अंक

(क)

क्र. स.	विषय	पूर्णाङ्क - ३०	उतिर्णाङ्क - १२
१	आन्तरीक परीक्षाबाट सैद्धान्तिक - प्रयोगात्मक	३०	१२
२	सैद्धान्तिक बाह्य परीक्षक प्रयोगात्मक	३०	१२
३	आनतरीक परीक्षकबाट	२०	८
४	बाह्य परीक्षक प्रयोगात्मक	२०	८
जम्मा		१००	४०

(ख) कोड नं. ४२७ शोध विधीको सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक पूर्णाङ्क १००

कम.सं.	विषय	पूर्णाङ्क	उतिर्णाङ्क
१	आन्तरीक परीक्षाबाट सैद्धान्तिक - प्रयोगात्मक	३०	१२
२	सैद्धान्तिक बाह्य परीक्षक प्रयोगात्मक	५०	२०
३	आनतरीक परीक्षकबाट	१०	४
४	बाह्य परीक्षक प्रयोगात्मक	१०	४
	जम्मा	१००	४०

अंङ्क मूल्याङ्कन विधि:

१) स्नातक तह नृत्य बिषयका विद्यार्थीको आन्तरीक परीक्षा मूल्याङ्कनबाट प्राप्त मूल्याङ्कन प्राप्त अंक ३० लाई केन्द्रबाट लिइने नृत्य प्रयोगात्मक परीक्षाको प्राप्त ४० अंक मूल्याङ्कन प्राप्ताङ्कसँग समावेश गरी जम्मा प्राप्ताङ्कको मूल्याङ्कन विधि हुनेछ । यसरी आन्तरीक मूल्याङ्क प्राप्ताङ्क पूर्णाङ्क ३० मा उतिर्णाङ्क १२ र प्रयोगात्मक मूल्याङ्क प्राप्ताङ्क पूर्णाङ्क ४० मा उतिर्णाङ्क १६ हुनेछ । पूर्णाङ्क ३०+४०=७० अंक र उतिर्णाङ्क १२+१६=२८ अंक मूल्याङ्कन विधि हुनेछ ।

२) आन्तरीक मूल्याङ्कनको परीक्षा विधि अनतर्गत नृत्य विभागीय प्रमुखको रोहवरमा प्रत्येक कोड नं. अनुसारको मूल्याङ्कन परीक्षण सम्बन्धित विभागका शिक्षकहरुको मध्यबाट हुनेछ ।

३) आन्तरीक परीक्षाको कार्यक्रम केन्द्रबाट लिईने परीक्षा अगावै केन्द्रकै निर्देशन बमोजिम सम्बन्धीत क्याम्पसको मातहतमा रही विभागको रोहवरबाट संचालन हुनेछ ।

Bachelor Leval Froth Year Program
Course title 2076 साल देखि लागू हुने

Paper	Code No.	Title	Full Marks			
			The/Prc	Theory	Practical	Total
I	421	Introduction of Nepal and Indian Dance System.	30	30	40	100
II	422	History of Dance	30	30	40	100
III	423	Variouse System and Elements of Dance	30	30	40	100
IV	424	Costomes and Evolution of Dance	30	30	40	100
V	425	Dancing Art and Various Rasas	30	30	40	100
VI	410	Elective Paper in Dance	30	30	40	100
VII	426	Position of hand,eye and Nek moment Teaching	30	30	40	100
VIII	427	Research Methodology and Academic	30	50	20	100

Dancing Art and Various Rases

पत्र - ४२५
कोड नं. Dance ४२५
3rd Year

पूर्णाङ्क : १०० (शैदान्तिक ३० + प्रयोगात्मक ७०)
उतिर्णाङ्क : ४०
पाठ्यक्रम : १५० (शैदान्तिक ४५ + प्रयोगात्मक (१०५)

सैद्धान्तिक - समूह अ

१) नृत्यकलाको अन्य ललितकलाहरुसँग सम्वन्ध ।
२) आधुनिक नृत्यको साधारण परिचय ।
३) नृत्यमा भेषभुषा, श्रृङगार, रुपसज्जा साथै प्रकाश ध्वनी एवं रंगमञ्च सज्जा ।
४) नेपाली लोकनृत्यहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान ।
धिमे, टप्पा, ख्याली (गुरुङ्ग), झाँगड, कौडा
५) नेपाली चर्या नृत्यहरुको सैद्धानितक ज्ञान :
अन्नपूर्ण, बज्र सरस्वती, नाट्यश्वर
६) लास्य तथा ताण्डव नृत्यशैलीको परिचय ।
७) अभिनय दर्पण तथा नाट्यशास्त्रको परिचय ।
८) परिचय :
बौद्ध धर्ममा बज्रयान, पंञ्चमुद्रा, नृत्त, नृत्य र नाट्य, नायक भेदहरु ।
९) निम्नलिखित विषयको छोटो परिचय :
अंग, प्रत्यागं, उपागं, स्तुति, सम, अरमण्डी, मुरमण्डी
अथवा
अदा, कसक, मसक, कटाक्ष, पढन्त
१०) वाद्य तथा तालहरुको साधारण ज्ञान तथा तालहरुलाई लिपिबद्ध गर्ने ज्ञान :
वाद्य : धिमे, पश्चिमा, तालम (मंजीरा), हार्मोनियम, खैंजडी
ताल : समला ताल, लन्ता ताल, मट्ट ताल, अट्ट ताल (पाँच जातिमा), जतिश्वरम्मा प्रयोग हुने रागहरुको परिचय
अथवा
आडाचार ताल, शुल ताल, धमार ताल, विष्णु दिगम्वर र भातखण्डे ताल पद्धतिको भिन्नता ।
११) जीवनी :- कान्छाबुद्ध बज्राचार्य, सु.वि.शाह, वीणा जोशी, ठाकुर प्रसाद, केशचन्द्र श्रेष्ठ

विभागीय प्रमुख
नृत्य विभाग

प्रयोगात्मक - समूह आ

१) नेपाली लोकनृत्यहरको अभ्यास ।

धिमे, टप्पा, ख्याली (गुरुङ), भ्याँगड, कौडा

२) नेपाली चर्या नृत्यहरुको अभ्यास:

अन्नपूर्ण, बज्रसरस्वती, नाट्यश्वर

३) भारतीय शास्त्रीय नृत्यहरुको अभ्यास :

जतिश्वरम्, कीर्तनम्, नट्नम् अडिनर

अथवा

आडाचार तालमा - नमस्कार, परणजुडी आमद, परण, चक्करदार तोडा

शुल तालमा - नमस्कार, आमद, चक्करदार तोडा, कवित्त तोडा

धमार तालमा - कुनै दुई ताण्डव

४) वाद्यहरुको साधारण प्रयोगात्मक अभ्यास :

धिमे, तिन्छु, ढोलक

५) धिमे तथा अप्सरा नृत्यको बोललाई ताली सहित बोल प्रर्दशन गर्ने क्षमता

६) कर्णाटक तालपद्धति अनुसार पांच जातिहरुलाई एक तालमा तट्कलिमा ताल प्रदर्शन गर्ने साधारण प्रयोगात्मक अभ्यास :

७) विभिन्न तालहरुको विशेष अभ्यास :

समला ताल, लन्ता ताल, षट्डकार ताल

दक्षिण भारतीय ताल पद्धति

अथवा

उत्तर भारतीय ताल पद्धति (पढन्त गर्ने)

नोट : सबै प्रयोगात्मक विषयवस्तुहरुलाई तालबद्ध रुपमा बोल प्रदर्शन गर्ने क्षमता ।

Reference

प्रधान,मृगेन्द्र मान सिंह शाह, सु.बि., बज्राचार्य , सप्तमुनि बज्राचार्य, बेटी - नृत्यकला (२०३७) साझा प्रकाशन

बज्राचार्य सप्तमुनि (२०३७) गीत, वाद्य तथा नृत्य संगीत सरीता

बज्राचार्य सप्तमुनि (२०३७) गीत, बाध्य तथा नृत्य संगीत सरीता

प्रधान मृगेन्द्र मान सिहं (२०४९) नृत्य तथा नृत्यकार प्रधान नाट्य मण्डल

बज्राचार्य बेटी नृत्य बोध भाग १ आशिष प्रकाशन काठमाण्डौ

प्रधान, मृगेन्द्र मान सिहं (२०३७) नेपाली शास्त्रीय नृत्य , श्रीमती कृष्णा प्रधान

उपाध्याय प.होमनाथ (२०५६) ताल पुष्पाञ्जली प्रकाशन लेखक प.होमनाथ उपाध्याय हरिबोधिनी एकादशी

गर्ग लक्ष्मीनारायण (१९९४) कथक नृत्य संगति कार्यालय हाथरस २०४१०१ (उ.प्र)

दाधीया पुरु सिहं सुधा (१९८१) कथक नृत्य शिक्षा प्रथम

नृत्य विभाग

Sarabhai, Mrinalini (Des 1965) Under Standing of Bharatnatyam Lectures the M.S.University of Baroda

Bhaidyanatham, Saroja (1984), The Science of Bharatnatyam, Saroja - Bhaidyanatham (-11/16 Baba Maga.

थापा भैरव बहादुर नृत्यको विकासक्रम

शाह, सुरेन्द्रविक्रम (सुवी शाह) (२०३९) मादल, काठमाण्डौं साझा प्रकाशन

सन्धर्भ सामाग्री

थापा धर्मराज, सुवेदी देशपुरे, नेपाली लोक साहित्य विवेचना

दर्नाल रामशरण (२०१६) नेपाली बाजाहरु, रत्न पुस्तक भण्डार काठमाण्डौं

आर्चाय नन्दिकेश्वर, प्रधान, मृगेन्द्रमान सिंह, (नेपाली अनुदादक) अभिनय दर्पण काठमाण्डौं प्रधान नाट्यमण्डल

विभागीय प्रमुख
नृत्य विभाग
पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस

Elective Paper in Dance

पत्र - ४१०
कोड नं. Dance ४१०
3rd Years

पूर्णाङ्क : १०० (शैद्धान्तिक ३० + ७० प्रयोगात्मक)
उत्तिर्णाङ्क : ४०
पाठ्यक्रम : १५० (शैदान्तिक ४५ + प्रयोगात्मक (१०५)

सैद्धान्तिक - समूह अ

१) लोकनृत्य, चर्या नृत्य भरतनाट्यम् अथवा कथक नृत्यहरुको परीचय ।

२) नेपाली लोक नृत्यहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान :
   झ्याउरे, नेवारी, धिमाल

३) नेपाली चर्या नृत्यहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान :
   षोड्ष लास्य, नाट्येश्वर

४) भारतीय शास्त्रीय नृत्यहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान :
   अड्वुहरु, अल्लारिपू अथवा त्रितालमा नमस्कार, आमद, साधारण तोडा, चक्करदार तोडा, कवित्त तोडा, तत्कार पल्टा र तिहाई

५) वाध तथा तालहरुको साधारण ज्ञान :
   वाध - मादल, तिन्छु, मृदंग, तबला ।
   ताल - झ्याउरे, चो ताल, जति ताल, दक्षिण भारतीय ताल पद्धति वा उत्तर भारतीय ताल पद्धति ।

६) नवरसको र अभिनयको परिचय ।

७) निम्न भेदहरुको र हस्तमुद्राहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान :
   शिरोभेद, दृष्टिभेद, ग्रीवाभेद र अंसयुक्त र संयुक्त हस्तमुद्राहरु

८) संक्षिप्त जीवनी :- संगिता श्रेष्ठ, चैत्यराज बज्राचार्य, यामिनी कृष्णमुर्ति , कालिका प्रसाद

प्रयोगात्मक - समूह आ

१) नेपाली लोकनृत्यहरुको अभ्यास :
   झ्याउरे, नेवारी, धिमाल

२) नेपाली चर्या नृत्यहरुको अभ्यास :
   षोड्ष लास्य, नाट्येश्वर

३) भारतीय शास्त्रीय नृत्यहरुको अभ्यास :
   साधारण अड्वुहरु, अल्लारिपू अथवा त्रितालमा नमस्कार, आमद, साधारण तोडा, चक्करदार तोडा, कवित्त तोडा, तत्कार, पल्टा र तिहाई

४) सबै प्रयोगात्मक बिषयवस्तुहरुलाई हस्तद्धारा ताली सहित ताल प्रर्दशन गर्ने ।

कीर्तिपुर

विभागीय प्रमुख
नृत्य विभाग

भ्याउरे, चो ताल, जति ताल, दक्षिण भारतीय ताल पद्धति वा उत्तर भारतीय ताल पद्धत्तको ज्ञान ।

५) निम्न भेदहरु तथा हस्तमुद्राहरुको प्रयोगात्मक ज्ञान ।

शिरोभेद, दृष्टिभेद, ग्रीवाभेद र असंयुक्त र संयुक्त हस्तमुद्राहरु

Reference

बज्राचार्य,बेटी, नृत्य बोध भाग १, आशिष प्रकाशन काठमाण्डौं
प्रधान, मृगेन्द्र मान सिहं, (२०४९) नृत्य तथा नृत्यकार, प्रधान नाट्मण्डल
बज्राचार्य, सप्तमुनि (२०३७), गीत, वाद्य तथा नृत्य, संगीत सरीता सम्वादन प्रकाशन
शाक्य बद्रिमान - चचा मुना (चर्या), रत्नकाजी, बद्रिमान शाक्य,
आचार्य, नन्दिकेश्वर, प्रधान मृगेन्द्रमान सिहं (नेपाली अनुवादन), अभिनय दर्पण काठमाण्डौं, प्रधान नाट्यमण्डल
गर्ग लक्ष्मीनारायण (१९९४) कथक नृत्य, संगीत कार्यालय हाथरस २०४,१०१ (उ.प्र)
Baidyenatham, Saroja (1984) The Science of Bharatanathyam, Saroja Baidyanatham
उपाध्याय, होमनाथ, (२०५६), ताल पुस्पाञ्जली, पं.होमनाथ उपाध्याय, हरिबोधिनी एकादशी

सन्धर्भ सामाग्री

दर्नाल रामशरण (२०४५) नेपाली संगीत संस्कृति, नेपाली राजकीय प्रज्ञाप्रतिष्ठान
थापा धर्मराज, सुवेदी देशपुरे, नेपाली लोक साहित्य विवेचना
कडेंल रामशरण - नेपाली लोक बाजा ।

Pasition of hand, lgg and Nek moment Teaching

पत्र - ४२३
कोड नं. Dance ४२६
4th Years

पूर्णाङ्क : १०० (शैदान्तिक ३० + प्रयोगात्मक ७०)
उतिर्णङ्क : ४०
पाठ्यक्रम : १५० (शैदान्तिक ४५ + प्रयोगात्मक (१०५)

सैद्धान्तिक - समूह अ

१) लोकनृत्य शास्त्रीय नृत्य र आधुनिक नृत्य बीच तुलनात्मक अध्ययन ।
२) अप्सरा र दशावतार नृत्यको परिचय ।
३) नायिका भेदहरु ।
४) अष्टनायिकाको परिचय ।
५) भरतनाट्यम् तथा कथक नृत्यको तुलनात्मक अध्ययन ।
६) निम्नलिखित विषयहरुमा छोटो परिचयः

करण, अंगहार, रेचक, किङ्गिणी (घुँघुरु) लक्षण, अरङगेट्म, नट्टुवनार

अथवा

उरमई, शुलप, उरप, तिरप, घुमर

७) नेपाली लोकनृत्यहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान ।

घाटु, होली (नेवारी), सखिया पैया, भोजपुरी, झ्याउरे

८) नेपाली चर्या नृत्यहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान ।

हरिततारा, कालभैरव, महालक्ष्मी

९) भारतीय शास्त्रीय नृत्यहरुको सैद्धान्तिक ज्ञान ।

नटेश कौतुवम्, मार्गम् (अल्लारिपू - तिल्लाना)

अथवा

तराना, गत,निकास, गतभाव, ठुमरी, तत्तकार, पल्टा, तिहाई ।

१०) धिमे बाजाको सचित्र वर्णन ।
११) निम्न तालहरुको साधारण ज्ञान तथा लिपिबद्ध गर्ने ज्ञान ।

ताल - झपताल (चर्या), संगिनी ताल, कहरुवा ताल (लोक)
आदि ताल, मृदगं बाजाको वर्णहरुको साधारण ज्ञान

अथवा

पंचम सवारी ताल, तबला बाजाको वर्णहरुको साधारण ज्ञान, कठिन लयहरुको साधारण ज्ञान

१२) जीवनी :- बसन्त श्रेष्ठ, यज्ञमानपति बज्राचार्य, मृगेन्द्रमान सिंह प्रधान, सुरेश प्रसाद मिश्र

प्रयोगात्मक - समूह आ

१) नेपाली लोक नृत्यहरुको अभ्यास ।

घाटु, होली (नेवारी), सखिया पैया, झ्याउरे, भोजपुरी

२) नेपाली चर्या नृत्यहरुको अभ्यास ।

हरित तारा, कालभैरव, महालक्ष्मी

३) अप्सरा नृत्यको अभ्यास

४) भारतीय शास्त्रीय नृत्यहरुको अभ्यास

नटेश कौतुवम, वर्णम्, पदम् , तिल्लाना

अथवा

पंचम सवारी ताल, धमार ताल

त्रितालमा - तराना , गत - निकास , ठुमरी, गतभाव, तत्तकार, पल्टा, तिहाई

त्रितालमा - थाह, दुगुन, तिगुन, चौगुनमा पढन्त

पंचमसवारी, धमार र झपतालमा तिहाई (दमदार र बेदम)

५) विभिन्न तालहरुको विशेष अभ्यास

लामी ताल, छोटी ताल, चाँचर ताल, पलिमा ताल, त्रिहुला ताल, ध्रुव ताल, अड्डा ताल (पाँच जातिमा)

अथवा

पंचम सवारी, धमार, त्रिताल र झपतालको पढन्तको अभ्यास ।

६) सिर्जनात्मक प्रस्तुति :

आफूले सिकेको मुद्राहरु तथा अंगसञ्चालनहरुलाई प्रयोग गरी कुनै एक लोक नृत्य अथवा कुनै एक शास्त्रीय धुन या भजनमा शास्त्रीय नृत्यको प्रस्तुत गर्ने क्षमता ।

नोट :- सबै प्रयोगात्मक विषयवस्तुहरुलाई तालबद्ध रुपमा बोल प्रदर्शन गर्ने क्षमता ।

कीर्तिपुर

Reference

आचार्य, नान्दिकेश्वर, प्रधान मृगेन्द्रमान सिहं (नेपाली अनुवादन), अभिनय दर्पण, काठमाण्डौं प्रधान नाट्यमण्डल

प्रधान, मृगेन्द्रमान सिहं (२०४९) नृत्य तथा नृत्यकार, प्रधान नाट्यमण्डल

बज्राचार्य, बेटी, नृत्यबोध भाग १ , आशिष प्रकाशन काठमाण्डौं

प्रधान मृगेन्द्रमान सिहं (२०३७), नेपाली शास्त्रीय नृत्य, (श्रीमती कृष्णा प्रधान) प्रधान नाट्यमण्डल

बज्राचार्य सप्तमुनि, शाह,सु.वि., प्रधान, मृगेन्द्रमान सिहं , बज्राचार्य बेटी नृत्यकला (२०३७) साझा प्रकाशन

बज्राचार्य, सप्तमुनि (२०३७) , गीत वाद्य तथा नृत्य संगीत सरीता

शाक्य बद्रिमान चचा मुना (चर्या) सम्पादक रत्नकाजि, प्रकाशन बद्रीमान शाक्य

Sarabhai Mrinalini (1965), Under Standing of Bharatnatyam Lecture. The M.S. University of Baroda

Baidyanatham Saroja (1084) Science of Bharatnatyam, Saroja Vaidyanatham C-11/61, Baba Mang

कोठारी सुनील (1981) कथक नृत्य Kathak Indian Classical Dance Art Abhinav Publication

गर्ग, लक्ष्मी नारायण, (१९९४) कथक नृत्य, संगीत कार्यालय हाथरस (२०४,१०१ उ.प्र)

दाधीय पुरु, सिहं सुधा, (१९८१) कथक नृत्य शिक्षा प्रथम

श्रीबास्तक, हरिषचन्द्र, (१९८५) कथक नृत्य परिचय इलाहावाद संगीतसदन

उपाध्याय होमनाथ, (२०५६) ताल पुष्पाञ्जली पं. होमनाथ उपाध्याय हरिबोधिनी एकादशी

शाह (शुरेन्द्र विक्रम) (सुबी शाह) (२०३९) मादल काठमाण्डौं साझा प्रकाशन

सन्दर्भ सामाग्री

श्रीवस्तव गिरिश चन्द्र - मृदंङ्ग तवला प्रभाकर

महर्जन शेषनारायण (च्वमी) चिन्व धिम्यया बोल, ज्यापु महागुथी चैमहानगर समिति नै.सं. ११३३

दर्नाल रामशरण (२०४५) नेपाली संगील संस्कृति

कडेल रामशरण नेपाली लोक बाजा

थापा भैरव बहादुर नृत्याक्षर विज्ञान

थापा रोचक (२०६३) नेपाली लोक नाच काठमाण्डौं म्यूजिक नेपाल प्रा.लि.

Research Methodology and Academic Writing

पत्र - ४२७
कोड नं. Dance ४२७
शोध विधि
4th Year

पूर्णाङ्क : १०० (शैदान्तिक ३० + ५० प्रयोगात्मक २०)
उतिर्णाङ्क : ४०
पाठ्यक्रम : १५० (शैदान्तिक १०५ + ४५ प्रयोगात्मक)

१) शोध विधिको परिचय ।
२) शोध विधि अध्ययन तथा संरचना बाट प्राप्त ज्ञान
३) शोध विधि लेखन तथा निमार्ण गर्ने प्रकृयाको ज्ञान ।
४) शोध विधि निर्माण गर्नुपर्ने उदेश्यको ज्ञान ।
५) शोध विधि निर्माणको लागि सामाग्री छनौटको ज्ञान ।
६) नृत्य विषयको शोध विधि निर्माण प्रकृयाको ज्ञान ।
७) शोध विधि निर्माणको लागि आवश्यक पूर्वाधारको ज्ञान ।
८) शोध विधि तैयारी बिषय वस्तुको छनौटको ज्ञान ।
९) शोध विधि तैयारीमा भाषागत (व्याकरण) छनौटको ज्ञान ।
१०) शोध पत्रको ढाँचा तथा आवश्यक अंगको ज्ञान ।
११) सामाजिक तथा सांस्कृतिक अनुशन्धानका अवधारणा ।
१२) तथ्याङ्क संकलनको बिधिहरु ।
१३) तथ्याङ्क संकलन तथा बिश्लेषण प्रकृया ।

1. **Introduction - Research**
2. **Defining the Research Problem**
3. **Research Design**
4. **Design of Sample Surveys**
5. **Data Collection**
6. **Data Preparation**
7. **Interpretation and Report Writing**

Reference

डा.चुडामणि बंधु - अनुसन्धान परिचय - रत्न पुस्तक भण्डार (२०४६)
मोहन राज शर्मा र खग्रेन्द्र प्रसाद लुईटेल - शोध विधि - साफा प्रकाशन (२०५२)

बंधु डा. चुडामणि शर्मा लुइटेल, मोहनराज त्रिपाठी खगेन्द्र, बासुदेव (२०६६) साहित्य शोध तथा सृजना विधि काठमाण्डौं पाठ्यसामाग्री प्रकाशन

Subedi P.K (2010) Social Resarch Methods, Kathmandu Kriti Publication

विभागीय प्रमुख
नृत्य विभाग
पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस